

Пропозиції до проекту Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»

Текст проекту	Пропозиції та поправки до проекту	Відмітка про врахування (спосіб врахування або аргументи щодо відхилення)
<p>ЗАКОН УКРАЇНИ</p> <p>Про засади державної політики перехідного періоду</p>		
<p>Цей Закон визначає засади державної політики перехідного періоду та спрямований на уніфікацію підходів до деокупації тимчасово окупованих територій, а також реінтеграцію цих територій та їхніх мешканців.</p>	<p>Представництво Норвезької ради у справах біженців в Україні (далі — NRC)</p> <p>Рекомендуємо на рівні цього Законопроекту якнайширше визначити коло “осіб, які є постраждалими внаслідок збройного конфлікту” відповідно до Основних принципів ООН та керівних положень, що стосуються права на правовий захист і відшкодування збитків для жертв порушень міжнародних норм в галузі прав людини та гуманітарного права. Міжнародні стандарти відносять до “постраждалих внаслідок конфлікту” осіб, які зазнали шкоди, особисто або колективно, зокрема фізичної, матеріальної або моральної шкоди, душевних страждань або чий основоположні</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект є рамковим та не покликаний врегулювати конкретні процедурні аспекти щодо захисту осіб, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України.</p> <p>Законопроект містить загальні гарантії захисту цих осіб і відшкодування завданої їм майнової та моральної (немайнової) шкоди (пункт 5 частини другої статті 7) та реалізації системних заходів щодо цих осіб (пункт 7 частини першої статті 18).</p> <p>Питанню захисту осіб, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України, має бути присвячений окремий закон.</p>

	<p>права людини було суттєво обмежено. Постраждалими також вважаються прямі члени родини таких осіб, а також особи, які зазнали шкоди внаслідок заходів, направлених на подолання наслідків конфлікту чи надання допомоги постраждалому населенню. Внутрішньо переміщені особи є окремою категорією осіб, постраждалих внаслідок їх вимушеного переміщення та необхідності пошуку довгострокових рішень у сфері зайнятості, житла, участі в суспільному житті, фізичного, правового захисту тощо. Отже, терміном “особи, які є постраждалими внаслідок збройного конфлікту” варто замінити наявний у тексті законопроекту термін “ мешканці деокупованих територій” та використовуватися як збірне поняття в тому числі для ВПО.</p>	
Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ		
Глава 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ		
Стаття 1. Визначення термінів 1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:	<p>Громадська спілка «Українська Гельсінська спілка з прав людини» (далі — УГСПЛ) терміни «збройна агресія», «тимчасова</p>	<p>Не враховано. Використання термінів з практики ЄСПЛ не виглядає коректним, оскільки термінологія ЄСПЛ формулюється в спосіб, зручний для</p>

<p>1) перехідний період — період часу, протягом якого реалізується державна політика, спрямована на протидію збройній агресії Російської Федерації проти України, відновлення територіальної цілісності України та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях, подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України, реінтеграцію тимчасово</p>	<p>окупація», «ефективний контроль» та інші доцільно застосовувати у значенні міжнародного права (див.Зокрема, Резолюцію 3314 (XXIX) Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974, Римський статут Міжнародного кримінального суду; практика ЄСПЛ тощо);</p> <p>Коаліція організацій, які опікуються питаннями захисту прав постраждалих від конфлікту осіб: Центр прав людини ZMINA, БФ “Право на захист”, ГО “КРИМСОС”, ГО “Громадський холдинг “ГРУПА ВПЛИВУ”, Кримська правозахисна група, ГО “Донбас-СОС”, БФ “Восток-СОС” (далі — Коаліція ГО)</p> <p>Загальна ідея лінійного поділу перехідного періоду на конфліктний і постконфліктний є</p>	<p>використання ЄСПЛ та не обов’язково має бути відображена у незмінному вигляді в законодавстві держав. Крім того, термінологія ЄСПЛ зазнає змін разом зі зміною практики Суду, що ускладнює можливу синхронізацію національного законодавства з нею. Також в окремих випадках некоректно використовувати термінологію ЄСПЛ щодо ситуацій, які ще не були оцінені Судом.</p> <p>Міжнародне право мстить різні визначення навіть такого поняття як контроль — ефективний контроль, загальний контроль, загальний ефективний контроль тощо. Слід залишити цю термінологію міжнародним інститутам, які її застосовують, а для національних цілей обрати ті терміни, які не створюватимуть колізій.</p> <p>Не враховано.</p> <p>Підхід законопроекту не є лінійним, а завершення конфліктного періоду та початок постконфліктного на території відповідного населеного пункту/району співпадають з моментом деокупації.</p>
---	---	---

<p>окупованих (деокупованих) територій та їхніх мешканців, розбудову сталого миру та неповторення окупації;</p> <p>2) конфліктний період — частина перехідного періоду, впродовж якої здійснюються заходи з реінтеграції тимчасово окупованих територій та їхніх мешканців, протидія збройній агресії Російській Федерації проти України, відновлення територіальної цілісності України та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях;</p> <p>3) постконфліктний період — частина перехідного періоду, впродовж якої здійснюються заходи з подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України та тимчасової окупації реінтеграції тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їхніх мешканців, а також розбудови сталого миру;</p> <p>4) перехідна юстиція — комплекс заходів, визначених цим та іншими законами, спрямованих на подолання наслідків порушень законності, прав і свобод людини і громадянина, спричинених збройною</p>	<p>доволі сумнівною, оскільки заходи з деокупації та реінтеграції вживаються вже зараз, як і заходи з розбудови миру. Доцільніше було б говорити про періоди до та після деокупації.</p> <p>Коаліція ГО Замінити термін «перехідна юстиція» на термін «перехідне правосуддя». Незрозуміло, чим «перехідна юстиція» відрізнятиметься від «перехідного</p>	<p>Не враховано. Під час опрацювання зауважень та пропозицій до першої редакції законопроекту низка стейкхолдерів, зокрема і Вища рада правосуддя, зауважили на тому,</p>
---	---	--

<p>агресією Російської Федерації проти України, включаючи їх відновлення та компенсацію завданої шкоди, забезпечення підзвітності, справедливості та примирення, а також щодо неповторення окупації;</p>	<p>правосуддя» - поняття, яке вже існує в українському законодавстві.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>Група установ ООН стурбована тим, що в основу законопроекту покладено визначення правосуддя перехідного періоду, яке не відповідає стандартам Організації Об'єднаних Націй, заснованим на досвіді запровадження механізмів правосуддя перехідного періоду в інших країнах. Правосуддя перехідного періоду являє собою цілісну концепцію, яка, на думку Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, включає "весь спектр процесів і механізмів, пов'язаних зі спробами суспільства змиритися зі спадщиною широкомасштабних зловживань у минулому, з тим щоб забезпечити відповідальність, відправлення правосуддя і домогтися примирення". (Керівна записка Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, Підхід Організації Об'єднаних Націй до перехідного правосуддя, березень 2010 року, с. 2). Тому перехідне правосуддя поширює свою дію на серйозні порушення прав людини і міжнародного гуманітарного права, вчинені всіма сторонами конфлікту.</p>	<p>що використання терміну «перехідне правосуддя» є некоректним з огляду на те, що відповідно до статті 124 Конституції України правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається.</p> <p>Водночас, виходячи зі змісту цього терміну та інших положень проекту Закону, під перехідним правосуддям розуміється набагато ширша діяльність, ніж пов'язана з безпосереднім здійсненням правосуддя.</p>
--	---	---

Законопроект містить положення щодо порушень, скоєних однією з ймовірних сторін конфлікту. Проект закону, в якому визначається відповідальність за вчинення злочинів, і основна увага приділяється порушенням, вчиненим однією з ймовірних сторін конфлікту, суперечить концепції і цілям перехідного правосуддя.

Перехідне правосуддя має стосуватися злочинів, скоєних усіма сторонами конфлікту.

Група установ ООН також рекомендує уточнити в проекті, що правосуддя перехідного періоду складається як із судових, так і несудових засобів і механізмів, включаючи кримінальне переслідування, встановлення істини, програм компенсації та інституційні реформи» (Керівна записка Генерального секретаря, Підхід Організації Об'єднаних Націй до перехідного правосуддя, березень 2010 року).

Більше того, в документі необхідно замінити слова “перехідну юстицію” на “перехідне правосуддя”, аби уникнути множинності назв одного і того самого явища. Термін “перехідне правосуддя” є більш виправданим, оскільки він уже згадується у нормативно-правових актах України,

<p>...</p> <p>б) тимчасова окупація — дії держави-агресора, спрямовані на встановлення її окупаційними силами контролю над частиною території України;</p>	<p>зокрема у Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (пп. 4, 12, 38, 97), Національній стратегії у сфері прав людини (параграф 26), Національному плані дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року (стратегічна ціль 3).</p> <p>Коаліція ГО Замінити словосполучення «неповторення окупації» на «неповторення конфлікту».</p> <p>Коаліція ГО Викласти пункт в такій редакції: «тимчасова окупація - це тимчасовий режим, який встановили окупаційні сили Російської Федерації над частиною території України, внаслідок якого органи державної влади України не можуть здійснювати свої</p>	<p>Не враховано. Конфлікт Російської Федерації з Україною навряд можливо завершити остаточно одночасно з відновленням територіальної цілісності та забезпеченням державного суверенітету. Відтак, метою є саме неповторення окупації, а не абстрактного конфлікту, який може сприйматись як і відсилка до якого умовного внутрішнього конфлікту, чим збройна агресія Російської Федерації проти України не є.</p> <p>Враховано редакційно. Пункт 6 частини першої статті 1 викладено в такій редакції: «тимчасова окупація — дії держави-агресора, спрямовані на встановлення її окупаційними силами контролю над частиною території України,</p>
--	---	---

<p>7) окупаційні сили Російської Федерації — сили, які здійснювали або здійснюють тимчасову окупацію, до яких належать збройні формування Російської Федерації та сукупність осіб, які проходять військову службу у збройних формуваннях, органах правопорядку, органах державної безпеки, розвідувальних органах та інших органах, установах та організаціях сектору безпеки і оборони Російської Федерації, та осіб, які займають посади в зазначених державних органах Російської Федерації, або які діють за наказом таких осіб, є радниками,</p>	<p>повноваження на цій території».</p> <p>Недоцільно створювати наново визначення окупації в той час, коли воно передбачено у Гаазькому Положенні 1907 року. Доречно було би при визначенні поняття “тимчасова окупація” спиратися на неможливість України здійснювати контроль і функції державної влади у зв’язку із присутністю збройних сил РФ або віддаленим управлінням нерегулярними збройними формуваннями та відповідно виконанням функцій державного управління представниками РФ чи підконтрольних їм формувань. Є пропозиція визначити ТО як режим.</p> <p>УГСПЛ</p> <p>Визначення терміну «окупаційні сили Російської Федерації» як «сили» не розкриває його зміст, оскільки немає визначення та розкриття термінологічного змісту поняття «сили» («сили» це «сили»).</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>Доповнити пункт після слів «сукупність осіб, які проходять військову службу у збройних формуваннях» словами «(за виключенням строкової служби)».</p> <p>Призов мешканців окупованих територій на</p>	<p>створення окупаційних адміністрацій із функціями контролю та правового регулювання на тимчасово окупованих територіях (встановлення режиму тимчасової окупації)».</p> <p>Враховано.</p> <p>Слово «сили» замінено на «органи, структури, формування та підрозділи».</p> <p>Не враховано.</p> <p>Попри примусовий та злочинний характер призову мешканців тимчасово окупованих територій на військову службу, для цілей цього Закону нелогічно відмежовувати частину військовослужбовців так, ніби вони</p>
---	---	--

<p>інструкторами, представниками іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд, груп найманців, які діють за наказом осіб, які займають посади в державних органах чи органах місцевого самоврядування Російської Федерації, або діють в інтересах цих органів чи посадових осіб;</p> <p>8) окупаційні адміністрації Російської Федерації — сукупність державних органів і структур Російської Федерації, функціонально відповідальних за управління тимчасово окупованими територіями, та</p>	<p>строкову військову службу у лавах збройних сил Російської Федерації, як держави-окупанта, є грубим порушенням міжнародного права. Таке проходження строкової служби можна вважати примусовим, оскільки ухилення від призову на військову службу тягне за собою кримінальну відповідальність відповідно до законодавства РФ.</p> <p>Коаліція ГО До слів «сукупність державних органів». Не може бути державних органів на окупованих територіях, бо там немає держави.</p>	<p>не є військовослужбовцями окупаційних сил. Натомість в частині правових наслідків щодо таких військовослужбовців законопроект у пункті 2 частини п'ятої статті 11 передбачає, що обмеженню права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрації) не підлягають особи, які перебували у складі окупаційних сил Російської Федерації з примусу або проти своєї волі та не завдали умисно шкоди життю та здоров'ю громадян. Таким чином, якщо примусово призваний на військову службу мешканець тимчасово окупованих територій протягом такої служби не завдав умисно шкоди життю та здоров'ю громадян, то на нього не будуть поширюватись обмеження передбачені цим Законом. Детально процедура обмеження права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрації) має бути визначена окремим законом.</p> <p>Не враховано. До окупаційних адміністрацій належать не тільки структури, що знаходяться безпосередньо на тимчасово окупованих територіях, а й державні органи і структури</p>
---	---	--

<p>підконтрольних Російській Федерації самопроголошених органів, які узурпували виконання владних повноважень на тимчасово окупованих територіях, в тому числі органи, організації, підприємства та установи, включаючи судові органи та інші суб'єкти, які узурпували виконання функцій суб'єктів владних повноважень, виконання делегованих повноважень або надання адміністративних послуг;</p> <p>9) політико-дипломатичні та санкційні заходи — комплекс різних за рівнем суворості заходів, спрямований на зміну політики чи діяльності держави-агресора, юридичних та фізичних осіб, інших суб'єктів, причетних до збройної агресії Російської Федерації проти України та тимчасової окупації, за допомогою яких держава реалізує невіддільне суверенне право на застосування вичерпних заходів реагування, спрямованих на протидію загрозам національним інтересам і національній безпеці, порушенням норм національного та міжнародного права;</p> <p>10) територіальні громади на контактній лінії — територіальні громади, перелік яких визначає Президент України, територія яких</p>	<p>Коаліція ГО Виключити слова «різних за рівнем суворості», оскільки відповідно до Закону України «Про санкції» санкції не кваліфікуються за рівнем суворості.</p> <p>Коаліція ГО Викласти пункт в такій редакції: «10) межа тимчасово окупованих територій -</p>	<p>Російської Федерації, які діють з території Російської Федерації. Для цілей цього закону недоцільно обмежувати окупаційні адміністрації тільки структурами, що діють на тимчасово окупованих територіях.</p> <p>Враховано. Слова «різних за рівнем суворості» виключено.</p> <p>Враховано редакційно. Частина першу статті 1 доповнено новим пунктом такого змісту:</p>
---	--	--

<p>повністю або частково знаходяться на території, яка не є тимчасово окупованою, в безпосередній близькості до контактної лінії;</p> <p>...</p> <p>12) реінтеграція тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їхніх мешканців — комплекс заходів перехідного періоду, що включає правовий захист та відшкодування збитків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, відновлення сталих економічних, соціальних та культурних зв'язків, адаптацію населення деокупованих територій до мирного життя;</p> <p>...</p> <p>14) сталий мир — це стан суспільства, що настає після повного припинення військових</p>	<p>умовна лінія на місцевості між тимчасово окупованими територіями та контрольованими Урядом України територіями;».</p> <p>Група установ ООН Законопроект передбачає, що процес реінтеграції стосуватиметься тільки жителів Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, тимчасово окупованих Російською Федерацією (надалі – Крим), та території, яка контролюється озброєними групами. Проект закону повинен охоплювати все населення України, включаючи осіб, які проживають уздовж лінії зіткнення, і переміщене населення.</p> <p>Коаліція ГО Виключити пункт.</p>	<p>«контактна лінія — умовна лінія, яка є межею тимчасово окупованих територій (окрім державного кордону України)».</p> <p>пункт 10 частини першої статті 1 викладено в такій редакції: «територіальні громади на контактній лінії — територіальні громади, перелік яких визначає Президент України, територія яких повністю або частково знаходяться на території, яка не є тимчасово окупованою, в безпосередній близькості до контактної лінії».</p> <p>Не враховано. Все населення України (за винятком мешканців тимчасово окупованих територій), включаючи осіб, що проживають уздовж контактної лінії, не потребує реінтеграції.</p> <p>Не враховано. Термін «сталий мир» є у пунктах 1, 3</p>
--	--	---

<p>дій та успішного завершення діяльності з розбудови миру і передбачає перехід до примирення, відновлення, реконструкції та розвитку.</p> <p>...</p>	<p>Це поняття не зустрічається далі в тексті. Або не потрібно це визначення взагалі, або потрібно його переписати таким чином, щоб під нього також потрапили території, де не було військових дій - АР Крим та м. Севастополь.</p>	<p>частини першої статті 1 та є необхідним для розкриття термінів «перехідний період» та «постконфліктний період» відповідно.</p>
<p>Стаття 2. Держава-агресор, держава-окупант</p> <p>1. Державою-агресором і державою-окупантом є Російська Федерація, яка всупереч Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року (Будапештського меморандуму) здійснила та здійснює збройну агресію проти України, окупувала частину території України.</p>	<p>Група установ ООН</p> <p>Стаття 2 проекту закону визначає за населенням, постраждалим від конфлікту, право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди.</p> <p>Це положення є занадто вузьким і потребує доопрацювання задля включення усіх форм компенсацій, як це зазначено в принципах Організацій Об'єднаних націй:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Будь-який збиток, який можна оцінити в економічному еквіваленті, що відповідає тяжкості порушення та обставинам кожного випадку, наприклад: <ul style="list-style-type: none"> (a) фізична чи психологічна шкода; (b) втрачені можливості, включаючи працевлаштування, освіти та соціальні виплати; (c) матеріальна шкода та втрата доходу, в тому числі, втрата потенціального доходу; (d) моральна шкода; (e) витрати на допомогу спеціалістів, ліки та медичну допомогу, психологічні та соціальні 	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект є рамковим та не покликаний врегулювати конкретні процедурні аспекти щодо захисту осіб, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України.</p> <p>Законопроект містить загальні гарантії захисту цих осіб і відшкодування завданої їм майнової та моральної (немайнової) шкоди (пункт 5 частини другої статті 7) та реалізації системних заходів щодо цих осіб (пункт 7 частини першої статті 18).</p> <p>Питанню захисту осіб, що постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України, має бути присвячений окремий закон.</p>

послуги.

- Надання медичної та психологічної допомоги, а також правових та соціальних послуг.

Коаліція ГО

Частину першу викласти в такій редакції:

«1. Державою-агресором і державою-окупантом є Російська Федерація, яка всупереч Статуту ООН, Декларації ООН про принципи міжнародного права, які стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами у відповідності зі Статутом ООН, Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 (XXIX) “Визначення агресії”, Заключному акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінському заключному акту) та Меморандуму про гарантії безпеки у зв’язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року (Будапештського меморандуму) здійснила та здійснює збройну агресію проти України, окупувала частину території України.»

Будапешський меморандум не єдиний документ - всупереч Статуту ООН, Хельсінського заключного акта, Резолюція Генасамблеї ООН про визначення агресії.

Не враховано.

Недоцільно перетворювати відповідне положення на перелік усіх міжнародних документів, які порушила Російська Федерація. Пропонується зосередити увагу саме на Меморандумі про гарантії безпеки у зв’язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року (Будапештського меморандуму), який є документом, внаслідок якого Україна втратила ядерний потенціал, що уможливило збройну агресію Російської Федерації.

2. Російська Федерація відповідно до принципів і норм міжнародного права як держава-окупант несе відповідальність за порушення прав і свобод цивільного населення та майнову і моральну (немайнову) шкоду, завдану Україні, юридичним та фізичним особам внаслідок збройної агресії.

3. Відповідальність за порушення гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до принципів і норм міжнародного права. Україна вживатиме всіх можливих заходів для захисту та відновлення прав і свобод людини і

Коаліція ГО

Частину другу викласти в такій редакції:
«2. Російська Федерація як держава-окупант несе відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права, прав і свобод людини та громадянина.»
РФ несе відповідальність не тільки за порушення прав і свобод цивільного населення, а й також за порушення норм МГП, прав та свобод людини.
Відображено права цивільного населення, однак не відображено права інших категорій, які існують за міжнародного збройного конфлікту (військовополонені, поранені і хворі з числа збройних сил тощо).

Враховано редакційно.

Частину другу статті 2 виключено. Частину третю статті 2 викладено в такій редакції:
«Відповідальність за порушення гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях, а також за майнову і моральну (немайнову) шкоду, завдану Україні, юридичним та фізичним особам внаслідок збройної агресії, покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до принципів і норм міжнародного права. Україна вживатиме всіх можливих заходів для захисту та відновлення прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях».

<p>громадянина на тимчасово окупованих територіях.</p> <p>4. Відшкодування майнової та моральної (немайнової) шкоди, завданої Російською Федерацією як державою-агресором, державою-окупантом на території України, у повному обсязі здійснює Україна в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з подальшим пред'явленням вимог про відшкодування шкоди до Російської Федерації.</p> <p>5. Україна вживатиме всіх можливих правомірних заходів для стягнення з Російської Федерації компенсації за:</p> <ol style="list-style-type: none">1) збитки, завдані Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;2) відшкодування, здійснені Україною відповідно до частини четвертої цієї статті.	<p>Група установ ООН</p> <p>Згідно з частиною 4 статті 2 законопроекту, Україна буде відшкодовувати матеріальну та моральну (немайнову) шкоду в порядку, визначеному Урядом, з подальшим пред'явленням вимог про відшкодування шкоди до Російської Федерації.</p> <p>Це положення сформульовано досить широко. На сьогодні в Україні існує процедура компенсацій за зруйноване майно (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України). Комплексний закон з питань реституції та компенсації за рухоме і нерухоме майно, пошкоджене чи зруйноване в ході бойових дій наразі розглядається Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики, і у ньому передбачено численні процедури, що мають бути визначені Урядом. Це положення потенційно може застосовуватися до всіх цих механізмів. Водночас, відсутність чіткого посилення на обсяг відшкодування, що має бути забезпечений Україною, може звузити можливості такого надання за національним законодавством або зробити їх невизначеними.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект передбачає закріплення на законодавчому рівні гарантії відшкодування майнової та моральної (немайнової) шкоди. Конкретний порядок відшкодування відповідно до частини четвертої статті 2 визначатиме Кабінет Міністрів України. Таким чином, законопроект, який є рамковим, визначає загальні гарантії та передає відповідне регулювання на рівень Уряду. Такий підхід не перешкоджатиме надалі передбачити окремим законом детальні процедури та гарантії. Зараз же важливо і запровадити гарантію відшкодування, і не зупинити дію наявних процедур відшкодування.</p>
---	--	--

<p>Стаття 3. Тимчасово окуповані території</p> <p>1. Тимчасово окуповані території — частини території України, в межах яких окупаційні сили, окупаційні адміністрації Російської Федерації встановили та здійснюють контроль, а саме:</p> <p>1) сухопутна територія у межах Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, внутрішні води України цих територій;</p> <p>2) внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території, визначеної пунктом 1 цієї частини, і територіальне море України навколо Кримського півострова;</p> <p>3) надра під територіями, визначеними пунктами 1, 2 цієї частини, та повітряний простір над цими територіями.</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Частину першу викласти в такій редакції:</p> <p>«1. Тимчасово окупованими територіями визначаються:</p> <p>1) сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій;</p> <p>2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;</p> <p>3) сухопутна територія та її внутрішні води у межах окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей;</p> <p>4) внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території, визначеної пунктом 3 цієї частини;</p> <p>5) надра під територіями, визначеними пунктами 1-4 цієї частини, та повітряний простір над цими територіями.</p> <p>Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях,</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект враховує всі тимчасово окуповані території. Пропозиція включення до складу тимчасово окупованих територій територію «виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України» не може бути підтримана, оскільки ці території не належать до території України, а мають окремий міжнародно-правовий статус, відтак не можуть бути окуповані.</p> <p>Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим з цього приводу зазначало в листі від 16 лютого 2021 року № 119/01-08-21:</p> <p>«Виключна економічна зона не є територією (ні з термінологічної, ні з правової точки зору), не знаходиться під суверенітетом (Конвенція ООН з морського права 1982 р., ст. 13 Конституції України, Закон України «Про виключну економічну зону України»). Слід мати на увазі, що простори за межами державних кордонів не є державною територією, та не можуть бути окупованими</p>
--	--	---

<p>...</p> <p>3. Тимчасово окуповані території є невід’ємною частиною території України, на якій поширюється дія Конституції та законодавства України.</p> <p>4. Контактну лінію, межі (координати) та перелік тимчасово окупованих районів, територій територіальних громад та їхніх</p>	<p>визначаються Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.»</p> <p>Доцільно розділити визначення меж тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь і Донецької та Луганської областей, оскільки в статті відсутня частина визначеної окупованої території Криму.</p> <p>Коаліція ГО Доцільно вказати про обмеження з огляду на окупацію.</p> <p>Коаліція ГО Президент не може це зробити самостійно, треба вказати, за чийм поданням. В Законі</p>	<p>з точки зору змісту категорії «окупація» у міжнародному праві».</p> <p>Не враховано. Відповідна вказівка позбавлена сенсу, оскільки Конституція України діє на всій території України і її дія наразі нічим не обмежена; законодавство України відповідно до принципу юридичної визначеності також діє на всій території України, а в тій частині, в якій воно не діє на тимчасово окупованих територіях відповідно до власних же положень, воно не потребує окремої вказівки на це в цьому Законі.</p> <p>Враховано редакційно. Відповідне повноваження пропонується покласти на Міністерство оборони України.</p>
---	---	--

<p>частин, перелік територіальних громад на контактній лінії визначає Президент України.</p>	<p>2268 зараз так: <i>Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях, визначаються Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.</i></p> <p>Група установ ООН В частині 4 статті 3 законопроекту вказується, що перелік територіальних громад і районів, розташованих на лінії зіткнення, визначається Президентом України. Однак це положення не узгоджується із адміністративно-територіальним устроєм, встановленим Конституцією України. Тому Група установ ООН рекомендує узгодити положення із статтею 133 Конституції України, відповідно до якої систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. Задля узгодження положень проекту із чинним законодавством Група установ ООН пропонує використовувати текст статті Закон України “Про особливості державної</p>	<p>Пропонується вилучити вказівку на суб’єкта подання задля уникнення надмірного втручання законодавчого органу в дискрецію виконавчої влади.</p> <p>Не враховано. Для цілей цього Закону та відповідного законодавчого регулювання достатньо саме такого переліку. Виокремлення Автономної Республіки Крим як окремого тимчасово окупованого/деокупованого адміністративно-територіального суб’єкта недоцільне, оскільки для територій АР Крим достатньо регулювання тимчасової окупації/деокупації районів, з яких складається АР Крим. З аналогічних міркувань до переліку не включаються області, оскільки наразі жодна з областей України не є повністю тимчасово окупованою.</p>
--	--	---

<p>5. На тимчасово окупованих територіях не здійснюється діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, окрім:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України; 2) заходів боротьби з тероризмом; 3) розвідувальної діяльності, яка здійснюється з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про розвідку»; 4) контррозвідувальної діяльності; 5) оперативно-розшукової діяльності; 6) негласних слідчих (розшукових) дій та інших заходів кримінального провадження; 7) заходів, передбачених Конвенцією про 	<p>політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях”:</p> <p>“Межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій, тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях, визначаються Президентом України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.”</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>Доповнити перелік новим пунктом: «заходів для розшуку осіб зниклих безвісти відповідно до Закону України “Про правовий статус осіб, зниклих безвісти”».</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» до органів, уповноважених на розшук осіб, зниклих безвісти, а також на виконання інших функцій, пов’язаних з реалізацією цього Закону, належать Національна поліція України та підрозділи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, визначені Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність"».</p> <p>Пункт 1 частини першої статті 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» встановлює, що однією з підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності є наявність достатньої інформації,</p>
---	--	--

<p>захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, Виконавчого регламенту та двох протоколів до неї.</p> <p>...</p> <p>7. Громадяни України мають право на вільний та безперешкодний в'їзд на тимчасово окуповані території та виїзд з них з урахуванням особливостей та обмежень, визначених законом, без необхідності отримання додаткових дозволів.</p>	<p>Коаліція ГО Слова «з урахуванням особливостей та обмежень, визначених законом» виключити.</p> <p>Група установ ООН Частина 7 статті 3 законопроекту передбачає, що громадяни України мають право на вільний та безперешкодний доступ на/з Криму та території, яка контролюється</p>	<p>одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про осіб безвісно відсутніх. З огляду на те, що пункт 5 частини п'ятої статті 3 включає оперативно-розшукову діяльність, відсутня потреба в окремій згадці заходів, для розшуку осіб зниклих безвісти відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти».</p> <p>Не враховано. Посилання на особливості та обмеження, встановлені законом, необхідне з урахуванням того, що на контактній лінії запроваджується прикордонний контроль та інші особливості пропускового режиму. Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».</p> <p>Не враховано. Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про</p>
--	--	---

	<p>озброєними групами. Це не потребуватиме додаткових дозволів. Водночас, подорожуючі можуть в'їжджати та виїжджати в Крим та території, яка контролюється озброєними групами, з урахуванням особливостей та обмежень, визначених законом.</p> <p>Скасування дозволів на перетин лінії зіткнення та адміністративної межі з Кримом є позитивним кроком.</p> <p>Група установ ООН вітає цей підхід, водночас, відзначаючи, що посилання на невизначені особливості та обмеження є нечітким, оскільки інші нормативно-правові акти можуть запроваджувати додаткові перепони для перетину.</p> <p>Окрім цього, це положення проєкту не враховує іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні або перебувають на її території на законних підставах. Це може призвести до правової невизначеності: у разі, якщо поточна правова рамка щодо перетину лінії зіткнення та адміністративної межі з Кримом буде скасована, ці особи не зможуть в'їжджати в Крим та територію, яка контролюється озброєними групами, та виїжджати з них у зв'язку з відсутністю процедури.</p> <p>Також дипломатичний персонал та</p>	<p>засади державної політики перехідного періоду»».</p> <p>Враховання пропозиції в цьому законопроєкті є недоцільним з огляду на спрямування на визначення загальних засад державної політики та концептуальний відхід від надмірної деталізації.</p>
--	--	---

співробітники організацій, що надають гуманітарну допомогу, мають бути звільнені від вимоги отримувати спеціальні дозволи для перетину лінії зіткнення та адміністративної межі з Кримом. В той час, як законопроект скасовує дозволи на перетин лінії зіткнення та адміністративної межі з Кримом, він не містить положень щодо дипломатичного персоналу, співробітників ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста (МКЧХ). У разі прийняття, це може обмежити гуманітарний доступ до окремих частин Донецької та Луганської областей для співробітників ООН та МКЧХ, які надають гуманітарну допомогу.

Коаліція ГО

Доповнити статтю новою частиною: «Іноземці та особи без громадянства мають право на в'їзд на тимчасово окуповані території України та виїзд з них виключно через контрольні пункти в'їзду-виїзду за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного статтею 15 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", та спеціального дозволу, виданого територіальним органом ДМС. Порядок та строки видачі спеціального

Не враховано.

Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».

Враховання пропозиції в цьому законопроекті є недоцільним з огляду на спрямування на визначення загальних засад державної політики та концептуальний відхід від надмірної деталізації.

	<p>дозволу визначає Кабінет Міністрів України».</p>	
<p>Стаття 4. Правові наслідки діяльності держави-агресора, окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації</p> <p>...</p> <p>3. Нормативно-правові акти держави-агресора, пов'язані з тимчасовою окупацією, нормативно-правові акти окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації є нікчемними, не створюють жодних правових наслідків. Нікчемність цих актів не підлягає оскарженню та не може бути скасована.</p>	<p>NRC</p> <p>Нікчемність - це виключно приватно-правова категорія, яка застосовується виключено до правочинів та не може поширюватися на нормативно-правові акти на НПУТ. Отже, для того, щоб Законопроект відповідав чинному законодавству України, слід використовувати терміни “протиправність” та “нечинність” нормативно правових актів, згідно п.1 ч.1 ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства України.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>Частина 3 статті 4 законопроекту визначає, що будь-який акт, виданий окупаційною владою в Криму, або так званими «адміністраціями» самопроголошених «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки», є</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Нормативно-правові акти можуть бути нікчемними, хоч це питання і не широко досліджене українською правничою наукою. У статті 57 Конституції України нечинність нормативно-правових актів пов'язана з неоприлюдненням їх, а не з іншими вадами. Вказівка тільки на недійсність нормативно-правового акта не визначає правові наслідки в минулому, тоді як нікчемність нормативно-правового акта однозначно вказує на його недійсність з моменту прийняття.</p> <p>Не враховано.</p> <p>Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».</p>

	<p>недійсним і не створює жодних правових наслідків, за винятком випадків. Водночас, законопроект не визначає перелік цих документів. Опосередковане посилання міститься в частині 2 статті 14 законопроекту, що визначає що державна реєстрація актів цивільного стану здійснюється в порядку, визначеному законом.</p> <p>Наразі існує судова процедура реєстрації народжень та смертей, визначена Цивільним процесуальним кодексом, та посилання на спрощену/позасудову процедуру реєстрації народжень та смертей для осіб, які проживають на території, яка контролюється озброєними групами, в Законі №2268.</p> <p>Втім, пункт 14 прикінцевих і перехідних положень скасовує Закон №. 2268. Таким чином зникне правова підстава для розробки спрощеної процедури і залишиться тільки судова процедура, передбачена Цивільним кодексом України.</p> <p>У законопроекті має бути чітко зазначено, в яких випадках документи, видані в Криму та на території, яка контролюється озброєними групами, повинні визнаватися (з урахуванням Намібійських принципів) і підтверджуватися позасудовими/адміністративними</p>	<p>Враховання пропозиції в цьому законопроекті є недоцільним з огляду на спрямування на визначення загальних засад державної політики та концептуальний відхід від надмірної деталізації.</p>
--	---	---

<p>4. Примусове або автоматичне набуття громадянами України громадянства Російської Федерації за ознакою проживання або реєстрації на тимчасово окупованій території не визнається Україною та не є підставою для втрати громадянства України.</p> <p>5. Документ, що посвідчує особу, виданий окупаційними силами, окупаційними адміністраціями Російської Федерації, а також підрозділами органів держави-агресора, які причетні до примусового набуття громадянства держави-агресора та перелік яких визначає Служба безпеки України, вважається недійсним та не дає права на в'їзд на</p>	<p>процедурами, які будуть доступні як для осіб, які проживають в Криму, так і для осіб, які проживають на території, яка контролюється озброєними групами.</p> <p>Коаліція ГО Доповнити частину четверту новим реченням: «Набуття протягом строку тимчасової окупації громадянами України, що мешкають на тимчасово окупованих територіях, громадянства Російської Федерації, вважається таким, що набуто примусово». Необхідно визначити та прописати загальну рамку, яка б передбачала, що отримання громадянства РФ мешканцями ТОТ розцінюється як примусове та/або автоматичне.</p> <p>Група установ ООН Частина 5 статті 4 законопроекту передбачає невизнання документів, що посвідчують особу, виданих "адміністраціями" в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами. Це не дозволить особам, які не мають будь-яких інших документів, що посвідчують особу, в'їжджати в Крим і територію, яка контролюється озброєними</p>	<p>Враховано редакційно. Частина четверту статті 4 викладено в такій редакції: «Примусове або автоматичне набуття громадянами України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, громадянства Російської Федерації не визнається, є актом примусу щодо громадян України та порушенням міжнародного гуманітарного права і не є підставою для втрати громадянства України».</p> <p>Враховано редакційно. Частина п'яту статті 4 викладено в такій редакції: «Документи, що посвідчують особу, видані окупаційними силами, окупаційними адміністраціями Російської Федерації, а також підрозділами органів держави-агресора, які причетні до примусового набуття громадянства</p>
---	--	---

<p>тимчасово окуповані території та виїзд з них, а також на перетин державного кордону України.</p>	<p>групами, або залишати їх. Група установ ООН вважає, що з цього правила слід зробити певні винятки, зокрема, для дітей, які отримали паспорт в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами.</p> <p>Коаліція ГО Слова «Служба безпеки України» замінити словами «Кабінет Міністрів України». Вже є таке положення по сходу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/362-2019-%D1%80#Text. Але це робить КМУ.</p> <p>NRC У зв'язку із обмеженою та несистемною роботою контрольних пунктів в'їзду та виїзду на лінії розмежування протягом останнього року, кількість жителів НПУТ,</p>	<p>держави-агресора та перелік яких визначає Міністерство внутрішніх справ України, вважаються недійсними та не дають права на в'їзд на тимчасово окуповані території та виїзд з них (крім випадку виїзду з тимчасово окупованих територій для оформлення в межах контрольного пункту в'їзду-виїзду документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України), а також на перетин державного кордону України».</p> <p>Не враховано. Слова «Служба безпеки України» замінено на «Міністерство внутрішніх справ України» з огляду на спрямування Уряду на передачу повноважень на рівень міністерств та центральних органів виконавчої влади. До повноважень Кабінету Міністрів України слід відносити виключно найбільш стратегічні питання та не перенавантажувати його великою кількістю повноважень та функцій.</p> <p>Враховано редакційно. Частину п'яту статті 4 викладено в такій редакції: «Документи, що посвідчують особу, видані окупаційними силами, окупаційними</p>
---	--	--

<p>...</p> <p>8. Не допускається встановлення зв'язків та взаємодія народних депутатів України, депутатів місцевих рад, органів місцевого</p>	<p>що мають можливість приїхати на підконтрольну Уряду України територію (ПУТ) та отримати паспортний документ українського зразка, значно зменшилась не з їх вини. Також трапляються випадки втрати паспорта громадянина України на НПУТ, або ж його випадкове знищення через бойові дії (знищення будинку, тощо). Така категорія осіб буде позбавлена можливості в'їзду на ПУТ, що унеможливить відновлення родинних зв'язків між сім'ями, роз'єднаними лінією розмежування, та підвищить ризик зростання осіб без громадянства на території України.</p> <p>Рекомендуємо встановити перехідний період (наприклад, 3 місяці) щодо можливості в'їзду на ПУТ з документами, що були видані на НПУТ, у разі якщо особа втратила з різних причин або не мала змоги отримати вперше паспорт громадянина України.</p> <p>Нагадуємо, що можливість в'їзду за такими документами не означатиме визнання цих документів в інших цілях або визнання фактичної влади, що діє на НПУТ.</p> <p>Коаліція ГО Частина восьму виключити. Викликає суттєві питання конституційність</p>	<p>адміністраціями Російської Федерації, а також підрозділами органів держави-агресора, які причетні до примусового набуття громадянства держави-агресора та перелік яких визначає Міністерство внутрішніх справ України, вважаються недійсними та не дають права на в'їзд на тимчасово окуповані території та виїзд з них (крім випадку виїзду з тимчасово окупованих територій для оформлення в межах контрольного пункту в'їзду-виїзду документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України), а також на перетин державного кордону України».</p> <p>Не враховано. Відповідне повноваження імпліцитно впливає з конституційного повноваження</p>
---	--	--

<p>самоврядування України, їхніх посадових осіб з Російською Федерацією, її державними органами та органами місцевого самоврядування, окупаційними силами та окупаційними адміністраціями Російської Федерації, їхніми посадовими особами без уповноваження на це від Президента України.</p> <p>9. Служба безпеки України забезпечує ведення відкритого реєстру інформації про органи, організації, підприємства та установи окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, а також їхніх керівників і посадових осіб.</p> <p>10. Об'єкти права державної та комунальної</p>	<p>пропозиції.</p> <p>Коаліція ГО. Слово «відкритого» виключити. Незрозумілим є, яка доцільність сформулювати саме відкритий реєстр інформації, в якому очевидно будуть персональні дані осіб, які ймовірно є посадовими особами чи керівниками окупаційних адміністрацій.</p> <p>Коаліція ГО</p>	<p>Президента України представляти державу в міжнародних відносинах, здійснювати керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, вести переговори та укладати міжнародні договори України, встановленого пунктом 3 частини першої статті 106 Конституції України.</p> <p>Визначення на рівні закону порядку уповноваження Президентом України окремих громадян становитиме втручання в дискрецію Президента України з боку парламенту.</p> <p>Відтак, в разі встановлення законом відповідного обмеження на встановлення зв'язків та взаємодію Президент України або своїм Указом визначить відповідний порядок уповноваження, або здійснюватиме це повноваження без додаткового регулювання в межах дискреції.</p> <p>Враховано редакційно. Частину дев'яту статті 4 виключено.</p> <p>Не враховано.</p>
---	---	---

<p>власності, що перебували у користуванні окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, в тому числі Чорноморського флоту Російської Федерації, повертаються власникам.</p> <p>11. Об'єкти права власності окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, в тому числі Чорноморського флоту Російської Федерації, розташовані на деокупованих територіях (в тому числі створені після початку тимчасової окупації), переходять у власність держави Україна.</p>	<p>Об'єкти права власності на окупованих територіях після окупації - суперечливий термін, бо вище є норма про те, що усі рішення окупаційних органів влади є незаконними. Тому ми не можемо це називати правом власності. Можливо так - новостворені та захоплені об'єкти на ТОТ.</p> <p>Група установ ООН Частина 10 статті 4 законопроекту передбачає, що "об'єкти державної та комунальної власності, що перебувають у користуванні окупаційних сил і окупаційних адміністрацій Російської Федерації, включаючи Чорноморського флоту, повертаються власникам". Частина 11 статті 4 передбачає, що "Об'єкти власності окупаційних сил і окупаційних адміністрацій Російської Федерації, в тому числі Чорноморського флоту Російської Федерації, що знаходяться на окупованих територіях (у тому числі створених після початку тимчасової окупації), переходять у власність України". На думку Групи установ ООН, цей проект закону або інший закон повинен запровадити спеціальний орган для перевірки підстав для передачі прав власності та процедури цієї передачі. Закон повинен також</p>	<p>Йде мова про об'єкти права [української] державної та [української] комунальної власності, які перебували у користуванні окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації. Для новостворених об'єктів передбачено положення частини одинадцятої статті 4.</p> <p>Не враховано. Відповідним «спеціальним органом» є Фонд державного майна України.</p> <p>Враховано.</p>
---	--	--

<p>12. Протягом тимчасової окупації забороняється здійснення будь-яких</p>	<p>вирішувати питання об'єктів приватної власності, націоналізованих або конфіскованих владою Російської Федерації в Криму і "владою" на території, яка контролюється озброєними групами, а не тільки державну і комунальну власність.</p> <p>УГСПЛ У статті 4 (ч.12) встановлення <i>заборони</i></p>	<p>Частина десяту статті 4 викладено в такій редакції: «Об'єкти права власності, що перебували у користуванні окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, в тому числі Чорноморського флоту Російської Федерації, повертаються власникам».</p> <p>Також проєкт передбачає, що за фізичними та юридичними особами, державою, територіальними громадами, розташованими на тимчасово окупованих територіях, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права України зберігається право власності, інші речові права на майно, в тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях. Набуття та припинення права власності на нерухоме майно, яке знаходиться на тимчасово окупованих територіях, здійснюється відповідно до законодавства України за межами тимчасово окупованих територій, крім випадків, передбачених цим Законом.</p> <p>Не враховано. Закон України «Про забезпечення прав і</p>
--	---	--

<p>правочинів з об'єктами власності, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях, якщо їхньою стороною є окупаційні сили або окупаційні адміністрації Російської Федерації чи юридична особа, яка перебуває під контролем держави-агресора.</p> <p>...</p>	<p><i>протягом тимчасової окупації на здійснення будь-яких правочинів з об'єктами власності, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях, якщо їхньою стороною є окупаційні сили або окупаційні адміністрації Російської Федерації чи юридична особа, яка перебуває під контролем держави-агресора, вбачається як пізня реакція держави на факт окупації. Доцільно ці норми або забрати із законопроекту і залишити чинним Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», або сформулювати так, як це визначено в згаданому Законі (ч. 5 статті 11).</i></p>	<p>свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» врегульовує лише питання нерухомого майна. У законопроекті ж ведеться мова про всі об'єкти власності.</p>
<p>Стаття 5. Часові межі тимчасової окупації, антитерористичної операції та перехідного періоду</p> <p>1. Дати початку тимчасової окупації населених пунктів, районів встановлює Президент України.</p>	<p>Коаліція ГО В назві статті слова «антитерористичної операції» виключити.</p> <p>Коаліція ГО Доповнити статтю новою частиною першою: «Датою початку тимчасової окупації є 20 лютого 2014 року».</p>	<p>Враховано.</p> <p>Враховано.</p>

<p>2. Антитерористична операція на території Донецької та Луганської областей тривала з 14 квітня 2014 року та була завершена (припинена) 30 квітня 2018 року.</p> <p>...</p> <p>4. Факт повної відсутності окупаційних сил Російської Федерації на території населеного пункту (району) та встановлення повного контролю України над територіями в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці встановлюють Міністр оборони України, Голова Служби безпеки України та Міністр внутрішніх справ України шляхом спільного подання Президентові України, який виключно на цій підставі приймає рішення про визнання відповідної адміністративно-територіальної одиниці деокупованою та встановлення дати її деокупації.</p> <p>...</p>	<p>Коаліція ГО Частину другу виключити.</p> <p>УГСПЛ У статті 5 (ч.4), ст.ст. 32, 33, 34 вбачається необґрунтованим і таким, що порушує закладений в Конституції України принцип розподілу влади, об'єднання державних органів Для здійснення вказаних у законопроекті заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України. Так, на основі Конституції України (статті 6 і 19) повноваження кожного державного органу чітко розмежовані, під ці повноваження сформований кадровий склад, який має кваліфікацію відповідно до наданих конкретному органу повноважень.</p>	<p>Враховано.</p> <p>Не враховано. Для встановлення факту повної відсутності окупаційних сил Російської Федерації необхідне спільне рішення, прийняте в межах компетенції керівниками державних органів, які відповідають за оборону (включаючи військову розвідку), внутрішні справи та контррозвідку.</p>
<p>Стаття 7. Спрямування та основні засади державної політики перехідного періоду</p> <p>...</p> <p>2. Державна політика перехідного періоду здійснюється, ґрунтуючись на таких загальних засадах:</p> <p>...</p>		

10) забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб;

Група установ ООН

Пункт 10 частини 9 статті 7 законопроекту визначає забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб (ВПО) як одну з засад державної політики перехідного періоду. Це єдине загальне згадування захисту ВПО. Окрім цього, ВПО окремо згадуються у розділі щодо проведення виборів на деокупованих територіях: пункт 2 частини 5 статті 16 передбачає дотримання виборчих прав ВПО.

Це положення є нечітким і може тлумачитися досить широко. У ньому не уточнюється обсяг виборчих прав і порядок їх здійснення. Залишається неясним, чи повинні всі ВПО виїжджати на деокуповані території для участі у виборах або ж можуть бути альтернативні варіанти. Таким чином, це може потенційно призвести до того, що ВПО будуть змушені повернутися до своїх покинутих домівок після деокупації, що суперечить міжнародним стандартам з довгострокових рішень. Кожна внутрішня переміщена особа має прийняти своє власне добровільне рішення щодо (не) повернення до покинутої домівки або (не) перебування у приймаючій громаді на контрольованій території.

Не враховано.

Питанню забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб присвячено Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Питання реалізації гарантії забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб має бути вирішене у Виборчому кодексі України, зміни до якого, з огляду на рамковість цього законопроекту, мають бути внесені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».

<p>...</p> <p>13) неповторення окупації.</p> <p>...</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Пункт 13 виключити. Незрозумілим є зміст принципу “неповторення окупації”.</p> <p>Неповторення збройного конфлікту - ключовий елемент перехідного правосуддя.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Конфлікт Російської Федерації з Україною навряд можливо завершити остаточно одночасно з відновленням територіальної цілісності та забезпеченням державного суверенітету. Відтак, метою є саме неповторення окупації, а не абстрактного конфлікту, який може сприйматись як і відсилка до якого умовного внутрішнього конфлікту, чим збройна агресія Російської Федерації проти України не є.</p> <p>Перехідна юстиція як концепт стосується внутрішніх конфліктів, а не міжнародних збройних конфліктів, яким є збройна агресія Російської Федерації проти України. Відтак, підходи перехідної юстиції не можуть бути імplementовані буквально.</p>
<p>Стаття 8. Забезпечення прав корінних народів України</p> <p>1. Корінним народам України, які історично проживали на Кримському півострові, — кримським татарам, караїмам та кримчакам гарантуються зокрема такі права:</p> <p>1) використання ефективних механізмів правового захисту від асиміляції;</p> <p>2) здійснення самовизначення у складі України у визначений законом спосіб;</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Статтю 8 виключити.</p> <p>Є окремий законопроект, в якому більш повно відображаються права та гарантії корінних народів.</p>	<p>Враховано.</p> <p>Статтю 8 виключено.</p>

3) інші права, визначені законом.		
<p>Стаття 9. Заходи щодо неповторення окупації</p> <p>1. Держава вживає заходів щодо неповторення окупації власної території, зокрема, шляхом:</p> <p>1) здійснення ефективної оборонної політики, зміцнення Збройних Сил України, інших збройних формувань, утворених</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>В назві статті слово «окупації» замінити словами «збройного конфлікту».</p> <p>Мають бути заходи з неповторення збройного конфлікту. Вони мають бути в розділі про перехідний період. це всі заходи, що вживаються для неповторення збройного конфлікту? Тому що окупація є збройним конфліктом, але не завжди збройний конфлікт призводить до окупації. Тому доцільніше тут писати неповторення ЗК. Але перелік заходів надзвичайно вузький</p> <ul style="list-style-type: none"> + люстрація + формування кадрового резерву + заходи, пов'язані зі зміцненням інституційної спроможності органів державної влади 	<p>Не враховано.</p> <p>Конфлікт Російської Федерації з Україною навряд можливо завершити остаточно одночасно з відновленням територіальної цілісності та забезпеченням державного суверенітету. Відтак, метою є саме неповторення окупації, а не абстрактного конфлікту, який може сприйматись як і відсилка до якого умовного внутрішнього конфлікту, чим збройна агресія Російської Федерації проти України не є.</p> <p>Перехідна юстиція як концепт стосується внутрішніх конфліктів, а не міжнародних збройних конфліктів, яким є збройна агресія Російської Федерації проти України. Відтак, підходи перехідної юстиції не можуть бути імплементовані буквально.</p> <p>Введення терміну «збройний конфлікт» без уточнення його характеру (міжнародний чи неміжнародний) не може бути підтримано.</p>

<p>відповідно до закону;</p> <p>2) здійснення ефективної гуманітарної політики, зокрема, у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу;</p> <p>3) здійснення ефективної освітньої політики, формування стратегії громадянської освіти на деокупованих територіях, державна підтримка вивчення української мови та історії України;</p> <p>4) здійснення заходів національно-патріотичного виховання, зокрема, спрямованих на формування громадянської свідомості та готовності до захисту України;</p> <p>5) здійснення ефективної інформаційної політики;</p> <p>6) здійснення ефективної зовнішньоекономічної політики, спрямованої на диверсифікацію та уникнення залежностей;</p> <p>7) здійснення ефективної енергетичної політики, спрямованої на забезпечення енергетичної незалежності;</p> <p>8) посилення охорони державного кордону України, завершення його демаркації та побудови укріплень ділянок державного</p>	<p>Коаліція ГО Викласти пункт 3 в такій редакції: «3) здійснення ефективної освітньої політики, формування стратегії громадянської освіти;».</p> <p>Коаліція ГО Викласти пункт 4 в такій редакції: «4) здійснення заходів, направлених на формування громадянської свідомості та поваги до прав людини;»</p> <p>УГСПЛ Інші заходи (стаття 9 «Заходи щодо неповторення окупації») мали б</p>	<p>Не враховано. Пропозиція необґрунтована.</p> <p>Не враховано. Пропозиція необґрунтована.</p> <p>Враховано частково. Пункт 8 викладено в такій редакції: «8) посилення охорони державного кордону</p>
--	--	--

<p>кордону України, що межують з державою-агресором;</p> <p>9) здійснення заходів, спрямованих на набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору.</p>	<p>імплементувати складову «гарантії неповторення» перехідного правосуддя. Проте перелічені заходи сформульовані занадто абстрактно і не виглядають як напрямки (цілі) політики, наприклад: (5) здійснення ефективної інформаційної політики – не зрозуміло, на що спрямована ця політика; (6) здійснення ефективної зовнішньоекономічної політики, спрямованої на диверсифікацію та уникнення залежностей – не зрозуміло, кого від чого та в якій сфері; (8) посилення охорони державного кордону України, завершення його демаркації та побудови укріплень ділянок державного кордону України, що <u>межують з державою-агресором</u> – залишає відкритим питання, чому лише там, а не по всьому кордону з РФ та Білоруссю</p> <p>Коаліція ГО Доповнити пункт словами «та Європейському Союзу».</p>	<p>України, завершення його демаркації та побудови укріплень ділянок державного кордону України;».</p> <p>Враховано редакційно. Пункт 9 викладено в такій редакції: 9) здійснення заходів, спрямованих на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.</p>
<p>Розділ II ПЕРЕХІДНА ЮСТИЦІЯ, ВИБОРИ,</p>		

РЕФЕРЕНДУМИ, КОНВАЛІДАЦІЯ ПРАВОЧИНІВ ТА ІНШІ ЗАХОДИ		
Глава 2. ПЕРЕХІДНА ЮСТИЦІЯ		
<p>Стаття 10. Засади відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у зв'язку з тимчасовою окупацією</p> <p>1. Не допускається переслідування та</p>	<p>Коаліція ГО Статтю 10 виключити. Мають бути відповідні зміни до Кримінального кодексу України.</p> <p>УГСПЛ</p>	<p>Не враховано. Законодавство України має прецеденти звільнення від відповідальності в спосіб, не передбачений Кримінальним кодексом України. Це стосується як актів, пов'язаних із Революцією Гідності, так і Закон України «Про недопущення переслідування та покарання осіб – учасників подій на території Донецької та Луганської областей».</p> <p>Відтак, важливо на рівні рамкового закону передбачити засади відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у зв'язку з тимчасовою окупацією.</p> <p>Відповідні зміни до Кримінального кодексу України можуть бути внесені виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення. Відтак, ці зміни будуть внесені окремим законопроектом.</p> <p>Не враховано.</p>

покарання осіб, які не вчиняли правопорушень на тимчасово окупованих територіях.

Стаття 10 «Засади відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у зв'язку з тимчасовою окупацією», а також інші положення про застосування амністії, визначають очевидні речі про «недопущення переслідування та покарання осіб, які не вчиняли правопорушень на тимчасово окупованих територіях» без встановлення нових (відмінних від чинних законів) норм. Крім того, засади кримінальної відповідальності та порядок проваджень, амністії визначаються виключно законами про кримінальну відповідальність. Тому без запропонованих внесень змін до КК і КПК ці статті просто не мають сенсу; щодо амністії: очевидно, автори мали на увазі т.зв. «умовну» амністію, яка полягає у звільненні від відповідальності без розгляду судом. На нашу думку, концепція амністії має бути визначена на основі національного діалогу, оскільки ігнорування думки різних груп жертв щодо концепції амністії може спровокувати жорсткий суспільний конфлікт.

Закон визначає лише засади відповідальності.
В контексті «недопущення переслідування та покарання осіб, які не вчиняли правопорушень на тимчасово окупованих територіях» дана норма наголошує на неприпустимості переслідування та покарання осіб, які не вчиняли правопорушень на тимчасово окупованих територіях. Таким чином держава запобігає можливим інсинуаціям з боку держави-агресора в контексті відповідальності та артикулює чіткий сигнал для мешканців тимчасово окупованих територій.
Законодавство України має прецеденти звільнення від відповідальності в спосіб, не передбачений Кримінальним кодексом України. Це стосується як актів, пов'язаних із Революцією Гідності, так і Закон України «Про недопущення переслідування та покарання осіб – учасників подій на території Донецької та Луганської областей».
Відтак, важливо на рівні рамкового закону передбачити засади відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у зв'язку з тимчасовою окупацією.
Відповідні зміни до Кримінального кодексу

<p>2. Особа, яка, перебуваючи у складі окупаційних сил чи окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вчинила кримінальне правопорушення у зв'язку з тимчасовою окупацією, не може бути звільнена від кримінальної відповідальності (крім випадків, передбачених Кримінальним кодексом України) і неї не може бути застосована амністія, якщо вона вчинила злочин:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) який підпадає під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду; 2) визначений статтею I Конвенції про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства або статтею 1 Європейської конвенції про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів; 3) склад якого включає діяння, визначене 	<p>Група установ ООН</p> <p>Група установ ООН високо оцінює той факт, що пункт 1 частини 2 статті 10 виключає амністію за злочини, що підпадають під юрисдикцію Міжнародного кримінального суду (МКС).</p> <p>Однак українське законодавство на даний момент не відповідає Римському статуту, оскільки не всі злочини, що підпадають під</p>	<p>України можуть бути внесені виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення. Конкретні механізми та гарантії будуть визначені в окремому законі, який пройде відповідне громадське обговорення.</p> <p>Не враховано.</p> <p>Пропозиція не стосується предмета регулювання цього закону. Відповідні зміни до Кримінального кодексу України можуть бути внесені виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про</p>
--	---	--

<p>частиною першою статті 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;</p> <p>4) що спричинив смерть людини або заподіяння тяжких тілесних ушкоджень;</p> <p>5) який є умисним тяжким або особливо тяжким злочином проти життя та здоров'я особи, проти волі, честі та гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи або проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку;</p> <p>б) передбачений розділом I Особливої частини Кримінального кодексу України, будучи суддею, прокурором, народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом місцевої ради, міським, сільським, селищним головою або військовослужбовцем.</p> <p>3. Іноземці та особи без громадянства, які, перебуваючи у складі окупаційних сил чи окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вчинили кримінальні правопорушення у зв'язку з тимчасовою окупацією, не можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності (крім</p>	<p>юрисдикцію МКС, регулюються законом. Група установ ООН вважає важливим внести поправки до законодавства, щоб привести його у відповідність до Римського статуту.</p> <p>Група установ ООН також підкреслює, що випадки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, і гендерного насильства повинні бути криміналізовані у відповідному розділі Кримінального кодексу України; необхідно передбачити, що особи, які вчинили такі злочини, не звільняються від кримінальної відповідальності і не підлягають амністії.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>Передбачається, що амністія або звільнення від кримінальної відповідальності не поширюється на іноземців та осіб без громадянства. Це положення видається дискримінаційним, і Група установ ООН рекомендує виключити його із</p>	<p>адміністративні правопорушення. Конкретні механізми та гарантії будуть визначені в окремому законі.</p> <p>Не враховано.</p> <p>Амністія або звільнення від кримінальної відповідальності (крім випадків, передбачених Кримінальним кодексом України) не є імперативом для держави, а належить до дискреції і є актом гуманізму. Не є імперативним також і обсяг амністії або</p>
---	--	---

<p>випадків, передбачених Кримінальним кодексом України) і до них не може бути застосована амністія.</p> <p>4. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності та амністії осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у зв'язку з тимчасовою окупацією, визначаються законом.</p>	<p>законопроєкту.</p>	<p>звільнення від кримінальної відповідальності (крім випадків, передбачених Кримінальним кодексом України).</p> <p>Держава не порушить зобов'язань щодо недискримінації, якщо у питаннях, пов'язаних зі збройною агресією проти себе, відмовиться піддавати амністії або звільняти від кримінальної відповідальності іноземців та осіб без громадянства, які, перебуваючи у складі окупаційних сил чи окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вчинили кримінальні правопорушення у зв'язку з тимчасовою окупацією.</p> <p>Амністія та звільнення від кримінальної відповідальності в контексті збройної агресії Російської Федерації проти України та тимчасової окупації важливі для реінтеграції тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їхніх мешканців. Іноземці та особи без громадянства, які, перебуваючи у складі окупаційних сил чи окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вчинили кримінальні правопорушення у зв'язку з тимчасовою окупацією, не можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності (крім випадків, передбачених Кримінальним кодексом України) і до них не може бути застосована амністія. Для цієї категорії осіб</p>
--	-----------------------	--

		має бути застосовано кримінальне законодавство в повному обсязі.
<p>Стаття 11. Обмеження права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрація)</p> <p>1. З метою недопущення до виконання функцій держави або місцевого самоврядування осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю здійснювали заходи (та/або сприяли їх здійсненню), спрямовані на підірив основ національної безпеки і оборони України або порушення прав і свобод людини, до них застосовуються обмеження права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрація).</p> <p>2. Підстави та порядок застосування обмежень права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрації) визначаються Законом України «Про відповідальність за правопорушення, вчинені під час тимчасової окупації території України» з урахуванням положень цього Закону.</p> <p>3. Обмеженню права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрації) підлягають особи, які були у складі:</p> <p>1) окупаційних сил Російської Федерації та</p>	<p>УГСПЛ</p> <p>Норми статті 11 про обмеження права бути обраним на місцевих виборах та на зайняття посад (люстрація) мають бути узгоджені з практикою ЄСПЛ в частині обмеження виборчих прав громадян. Одночасно має бути знайдений баланс між правами людини (і допустимими їх обмеженнями) та захистом державного суверенітету. Як було зазначено вище, заходи Люстрації не є і не можуть бути формою відповідальності осіб.</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>Незрозуміла мета розділення на підкатегорії. Фактично всі, хто був у складі окупаційних сил чи адміністрацій підпадають під люстрацію судячи з положення норми.</p>	<p>Враховано частково.</p> <p>Законопроект визначає рамку для подальшого законодавчого регулювання. Відповідні положення будуть передбачені законопроектом «Про правові наслідки діяльності, пов'язаної з тимчасовою окупацією».</p> <p>Не враховано.</p> <p>Поділ на різні категорії у частині третій статті 11 надано для того, щоб вказати на ранжирування осіб, які підлягають люстрації. Відповідно, частина четверта цієї</p>

<p>не завдали шкоди життю та здоров'ю громадян;</p> <p>2) окупаційних адміністрацій Російської Федерації та не завдали шкоди життю чи здоров'ю громадян;</p> <p>3) окупаційних сил або окупаційних адміністрацій Російської Федерації і завдали шкоди життю чи здоров'ю громадян;</p> <p>4) вищого керівництва окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, перелік посад яких визначає Служба безпеки України.</p> <p>4. Обсяг обмежень, що застосовується до осіб, категорії яких визначені частиною третьою цієї статті, встановлюється відповідно до категорії та з урахуванням індивідуалізації.</p> <p>5. Не підлягають обмеженням, передбаченими цією статтею, особи, які:</p> <p>1) в складі окупаційних адміністрацій Російської Федерації забезпечували життєдіяльність тимчасово окупованих територій та не завдали умисно шкоди життю та здоров'ю громадян;</p> <p>2) перебували у складі окупаційних сил Російської Федерації з примусу або проти своєї волі та не завдали умисно шкоди життю та здоров'ю громадян;</p> <p>3) перебували у складі окупаційних</p>		<p>статті встановлює, що обсяг обмежень, що застосовується до осіб, категорії яких визначені частиною третьою цієї статті, встановлюється відповідно до категорії та з урахуванням індивідуалізації.</p> <p>З огляду на рамковість законопроекту та визначення ним засад державної політики, стаття щодо люстрації містить ключові аспекти майбутньої процедури, що має бути визначена окремим законом.</p>
--	--	---

<p>адміністрацій Російської Федерації з примусу або проти своєї волі.</p> <p>6. Особам, щодо яких застосовано обмеження, передбачені цією статтею, гарантується право на захист та оскарження рішень, у тому числі до суду.</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>до оскарження має бути прописано, а хто приймає рішення. Комісія у порядку, визначеному Законом....</p>	<p>Не враховано.</p> <p>З огляду на рамковість законопроекту та визначення ним засад державної політики, стаття щодо люстрації містить ключові аспекти майбутньої процедури, що має бути визначена окремим законом. Суб'єкт прийняття рішення також має бути визначений окремим законом, оскільки від цього залежить вся архітектура процедури.</p>
<p>Стаття 12. Гендерна справедливість</p> <p>1. Держава гарантує гендерну справедливість — реагування на правопорушення, скоєні за ознакою статі та/або гендерної ідентичності вчинених на тимчасово окупованих територіях або у зв'язку з тимчасовою окупацією з метою забезпечення справедливості для жертв цих правопорушень та запобігання подібним правопорушенням у майбутньому.</p> <p>2. Гендерна справедливість зокрема передбачає, що під час здійснення перехідної юстиції окремо будуть розглянуті причини та наслідки всіх випадків насильства за ознакою статі, вчинених на тимчасово окупованих територіях або у зв'язку з тимчасовою окупацією.</p>	<p>УГСПЛ</p> <p>Стаття 12 про гендерну справедливість вбачається зайвою, оскільки включення в державну політику перехідного періоду гендерного аспекту має бути наскрізним.</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>Викласти статтю в такій редакції: «Стаття 11. Ефективне розслідування правопорушень, вчинених в умовах збройного конфлікту.</p> <p>1. Держава забезпечує ефективне розслідування та судовий розгляд правопорушень, вчинених під час збройного конфлікту.</p> <p>2. Держава забезпечує належне реагування на правопорушення, скоєні за ознакою статі</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Стаття визначає окремі особливості та засади гендерного виміру перехідного періоду.</p> <p>Не враховано.</p> <p>За результатами консультацій з ООН-Жінки статтю викладено в новій редакції: «Стаття 12. Гендерний вимір</p> <p>1. Держава гарантує реагування на сексуальне насильство, пов'язане зі збройною агресією Російської Федерації проти України, правопорушення, вчинені за ознакою статі та/або гендерної ідентичності на тимчасово окупованих територіях або у зв'язку з тимчасовою окупацією, з метою</p>

<p>Примітка. Термін «насильство за ознакою статі» вживається в цій статті у значенні, наведеному в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».</p>	<p>та/або гендерної ідентичності вчинених під час збройного конфлікту в тому числі, на тимчасово окупованих територіях, з метою забезпечення справедливості для жертв цих правопорушень та запобігання подібним правопорушенням у майбутньому».</p> <p>Викликає сумніви зміст такої державної гарантії як гендерна спраavedливість. Проте доречно говорити про додаткові гарантії щодо ефективного розслідування та судового розгляду правопорушень, скоєних за ознакою статі та/або гендерної ідентичності.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>Рекомендовано краще відобразити гендерну проблематику в проєкті закону, додавши до статті 12 третю частину, в якій слід передбачити, що держава повинна забезпечувати рівноправну і значущу участь жінок у всіх аспектах перехідного правосуддя, у тому числі в процесі прийняття рішень.</p> <p>Ця частина має також передбачити, що жінки різного походження, включно з жінками правозахисницями та експертками з миробудування, внутрішньо переміщеними жінками, жінками з числа корінного населення, жінками з інвалідністю- та</p>	<p>забезпечення справедливості для потерпілих від цих правопорушень та запобігання їм у майбутньому, що має включати розгляд їхніх причин та наслідків.</p> <p>2. Держава забезпечує рівноправну і значущу участь жінок у всіх заходах перехідної юстиції.</p> <p>Примітка. Термін «насильство за ознакою статі» вживається в цій статті у значенні, наведеному в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»».</p> <p>Враховано редакційно.</p> <p>За результатами консультацій з ООН Жінки статтю викладено в новій редакції:</p> <p>«Стаття 12. Гендерний вимір</p> <p>1. Держава гарантує реагування на сексуальне насильство, пов'язане зі збройною агресією Російської Федерації проти України, правопорушення, вчинені за ознакою статі та/або гендерної ідентичності на тимчасово окупованих територіях або у зв'язку з тимчасовою окупацією, з метою забезпечення справедливості для потерпілих від цих правопорушень та запобігання їм у майбутньому, що має включати розгляд їхніх причин та наслідків.</p>
--	---	--

	<p>молодими жінками, будуть активно брати участь у розробці та впровадженні механізмів та процесів правосуддя, описаних у цьому законі, в тому числі щодо заходів спрямованих на усунення потенційних процедурних, інституційних та соціальних бар'єрів для їх участі. Передбачити, що держава також забезпечує, щоб механізми правосуддя мали достатні людські та фінансові ресурси для виконання своїх повноважень щодо гендерної справедливості.</p>	<p>2. Держава забезпечує рівноправну і значущу участь жінок у всіх заходах перехідної юстиції. Примітка. Термін «насильство за ознакою статі» вживається в цій статті у значенні, наведеному в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»».</p>
<p>Стаття 13. Забезпечення права на правду 1. З метою забезпечення права на правду держава оперативно надає суспільству достовірну, точну та повну інформацію про причини, перебіг та наслідки збройної агресії Російської Федерації проти України, крім випадків, передбачених Законом України «Про доступ до публічної інформації».</p>	<p>УГСПЛ Стаття 13 «Забезпечення права на правду» обмежує це право процедурами доступу до публічної інформації та консультаціями, що суперечить Основним принципам і керівним положенням (https://cutt.ly/FnOM250, Доклад Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй по правам человека «Право на установленіє истини» A/HRC/5/7 7 June 2007). Стаття також не враховує підходи ООН до участі жертв в заходах здійснення правосуддя в перехідний період (див., зокрема, Доклад Спеціального Докладчика по вопросу о содействию установлению истины, правосудию, возмещению ущерба и</p>	<p>Враховано частково. Частину другу статті 13 виключено. Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює достатні гарантії, зокрема в рамках так званого «трискладового тесту» для доступу до інформації, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідної інформації).</p>

<p>2. Для виконання завдання, визначеного</p>	<p>гарантіям недопущення порушень, А/HRC/34/62, 27 December 2016).</p> <p>З гарантій права на правду слід виключити Закон України «Про доступ до публічної інформації», оскільки його застосування унеможливить оприлюднення для суспільства значної частини інформації про початок та перебіг збройної агресії, помилки Української армії, які призвели до жертв та (або) руйнувань цивільних об'єктів тощо</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>В частині першій слово «оперативно» виключити. Оперативне інформування - це не про пошук правди.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>В контексті сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, і заходів з пошуку істини в законопроект слід включити положення про конфіденційність і нерозголошення інформації, наданої постраждалими особами.</p> <p>Коаліція ГО</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Систематичне та оперативне надання інформації є однією із засад, визначених Законом України «Про доступ до публічної інформації». Крім того, цей Закон визначає засади саме державної політики, а не заходів, що здійснюють інші суб'єкти, відтак визначає саме повноваження держави.</p> <p>Не враховано.</p> <p>Відповідні гарантії щодо обмеження доступу до конфіденційної інформації встановлені Законом України «Про доступ до публічної інформації», Законом України «Про інформацію» тощо.</p> <p>Враховано.</p>
---	--	---

<p>частиною першою цієї статті, та збирання, фіксації, ведення обліку, збереження, оброблення інформації про дотримання прав людини і норм міжнародного гуманітарного права на тимчасово окупованих територіях та пов'язаної з тимчасовою окупацією, а також про завдану шкоду створюється Український національний центр розбудови миру, порядок діяльності якого визначається законом.</p>	<p>Частина другу виключити. УНЦРМ не має знаходитися в праві на правду, оскільки це елемент блоку про неповторення збройного конфлікту. Вдається, що його завдання повинні мати інший фокус і бути більш глобальними, ніж документування</p>	<p>Законопроект доповнено відповідною статтею.</p>
<p>Стаття 14. Конвалідація правочинів, державна реєстрація актів цивільного стану та визнання здобутих кваліфікацій, результатів та періодів навчання на тимчасово окупованих територіях</p> <p>1. Правочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях, можуть бути конвалідовані в порядку, визначеному законом.</p> <p>2. Державна реєстрація актів цивільного стану, що відбулись на тимчасово окупованих територіях, здійснюється в порядку, визначеному законом.</p> <p>3. Документи про освіту, видані на тимчасово окупованих територіях, не визнаються. Для отримання документів про</p>	<p>Група установ ООН Стаття 14 законопроекту передбачає, що правочини, що учинялись в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами, можуть бути підтверджені у встановленому законом способі. Однак в даний час немає законів, що регулюють це питання. Це положення може створити правову невизначеність. Дефініції та процедури мають бути ретельно розроблені та запроваджені шляхом внесення поправок до Цивільного кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України.</p> <p>Група установ ООН Частина 3 статті 14 законопроекту передбачає невизнання документів про</p>	<p>Не враховано. Законопроект визначає рамку для подальшого законодавчого регулювання. Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».</p> <p>Не враховано. Запропонована редакція статті передбачає, що випускники закладів освіти на тимчасово</p>

<p>освіту здійснюється атестація визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово окупованих територіях в порядку, визначеному законом. Наукові ступені та вчені звання, присвоєні на тимчасово окупованих територіях, не визнаються та не можуть бути предметом атестації.</p>	<p>освіту, виданих в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами. Це положення передбачає, що процедура підтвердження документів про освіту визначатиметься законом.</p> <p>Наукові ступені, отримані в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами, не підлягають атестації на контрольованих територіях. Законопроект не пропонує жодних виключень з цієї норми. Хоча ця практика є обґрунтованою для університетських дипломів та кваліфікацій за робочими спеціальностями, застосування цієї норми до будь-якого документу, виданого у початковій чи середній школі, видається зайвим. Це положення може бути дискримінаційним і може призвести до необґрунтовано надмірного навантаження на працівників сфери освіти.</p> <p>Коаліція ГО</p> <p>Чому таке рішення? Умовно кажучи, дитина, яка закінчила школу у 2015 році і продовжила навчання на ТОТ має скласти іспит шкільний через багато років після закінчення і логічно, що вона вже нічого не пам'ятає. Окрім того, таке ставлення до жителів ТОТ точно не сприяє їх реінтеграції, а навпаки сприяє високому рівню безробіття.</p>	<p>окупованих територіях мають пройти швидко та просту процедуру атестації для підтвердження своїх знань та навичок відповідним українським освітнім стандартам для отримання українського документа про освіту.</p> <p>Перебування в обігу документів про освіту, що видані на тимчасово окупованих територіях, та що містять символіку окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вважаємо неможливим</p> <p>Не враховано.</p> <p>Запропонована редакція статті передбачає, що випускники закладів освіти на тимчасово окупованих територіях мають пройти швидко та просту процедуру атестації для підтвердження своїх знань та навичок відповідним українським освітнім стандартам для отримання українського документа про освіту.</p>
---	---	--

	<p>Треба навпаки, залучати та інтегрувати за рахунок курсів перекваліфікації, викладати спецкурсом дисципліни, які там не викладають, але які допоможуть бути конкурентоспроможними на ринку праці.</p> <p>Коаліція ГО Речення «Наукові ступені та вчені звання, присвоєні на тимчасово окупованих територіях, не визнаються та не можуть бути предметом атестації.» виключити.</p>	<p>Перебування в обігу документів про освіту, що видані на тимчасово окупованих територіях, та що містять символіку окупаційних адміністрацій Російської Федерації, вважаємо неможливим.</p> <p>Не враховано. Роботи на здобуття наукових ступенів, що мають реальну наукову цінність, після деокупації або в будь-який момент до неї, можуть бути оформлені та представлені до захисту відповідно до законодавства України.</p>
	<p>Коаліція ГО Доповнити главу новою статтею такого змісту: «Стаття 14. Заходи з розбудови миру та недопущення виникнення збройного конфлікту в майбутньому. 1. З метою забезпечення реалізації державної політики в сфері розбудови миру та зниження ризику виникнення збройного конфлікту в майбутньому створюється Український національний центр розбудови миру. 2. Порядок створення та діяльності Українського національного центру розбудови миру. визначається Кабінетом</p>	<p>Враховано редакційно. Законопроект доповнено новою статтею такого змісту: «Стаття 15. Заходи з розбудови миру та недопущення виникнення збройного конфлікту в майбутньому 1. З метою забезпечення реалізації державної політики у сфері розбудови миру та неповторення окупації створюється Український національний центр розбудови миру. 2. До повноважень Українського національного центру розбудови миру зокрема належить збирання, фіксація, ведення обліку, збереження, оброблення</p>

	Міністрів України».	інформації, в тому числі з обмеженим доступом, про дотримання прав і свобод людини і громадянина, принципів і норм міжнародного гуманітарного права на тимчасово окупованих територіях, пов'язаної з тимчасовою окупацією, а також інформації про завдану шкоду. 3. Порядок створення та діяльності Українського національного центру розбудови миру визначається законом».
Глава 3. ВИБОРИ, РЕФЕРЕНДУМИ ТА ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	Коаліція ГО Виключити главу. Питання врегулювання особливостей виборчого процесу має бути узгоджена із процедурами змін до Виборчого Кодексу і інших спеціальних актів в цій сфері.	Не враховано. Законопроект визначає рамку для подальшого законодавчого регулювання. Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».
Глава 4. ІНШІ ЗАХОДИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ		
Стаття 18. Інші заходи, що здійснюються протягом усього перехідного періоду 1. Протягом перехідного періоду здійснюються зокрема такі заходи:		

<p>1) розшук осіб, зниклих безвісти відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти»;</p> <p>2) здійснення відповідно до міжнародного гуманітарного права, Міжнародних стандартів протимінної діяльності (IMAS) та Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» комплексу заходів протимінної діяльності, спрямованих на зменшення соціальних, економічних та екологічних наслідків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, які є невід’ємною складовою державної політики реінтеграції тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їхніх мешканців, забезпечення їхніх гуманітарних потреб;</p> <p>3) вшанування пам’яті жертв збройної агресії Російської Федерації проти України;</p> <p>4) забезпечення інформаційної безпеки та подолання наслідків пропаганди;</p> <p>5) активізація національно-патріотичного виховання, насамперед серед дітей та молоді;</p> <p>6) захист культурних цінностей;</p>	<p>Коаліція ГО Виключити слова «Міжнародних стандартів протимінної діяльності (IMAS)».</p> <p>Викликає здивування відсилка на Міжнародні стандарти протимінної діяльності, які чомусь поставлені перед національним законом. Вказаний документ розроблений в рамках Організації Об’єднаних Націй, однак має суто технічне спрямування. Він не є міжнародним договором, який містить обов’язкові норми <i>ius cogens</i> і не встановлює для держави жодних зобов’язань. Якщо порівнювати ієрархію міжнародних документів з ієрархією національних нормативно-правових актів, то зазначений документ буде чимось на кшталт відомчої інструкції. Зважаючи на це, відсилка до Міжнародних стандартів протимінної діяльності у нормі національного закону є недоречною.</p> <p>Коаліція ГО Пункт 5 виключити.</p>	<p>Враховано. Пункт викладено в такій редакції: «здійснення заходів, передбачених Законом України «Про протимінну діяльність в Україні», які спрямовані на зменшення соціальних, економічних та екологічних наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України».</p> <p>Не враховано. Пропозиція необґрунтована.</p>
---	---	---

<p>7) реалізація системних заходів щодо ресоціалізації осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;</p> <p>8) подолання екологічних наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України;</p> <p>9) національний діалог та інші діалогові процеси.</p>		
<p>Стаття 19. Вшанування пам'яті жертв збройної агресії Російської Федерації проти України</p> <p>1. В столиці України — місті Києві з метою вшанування пам'яті жертв збройної агресії Російської Федерації проти України, висвітлення фактів про її передумови, перебіг та наслідки утворюється Національний музей подолання агресії Російської Федерації проти України, філії якого утворюються після деокупації в містах Донецьку, Луганську, Севастополі та Сімферополі.</p> <p>2. Встановлюється Національний день пам'яті жертв збройної агресії Російської Федерації проти України, який відзначається щорічно в другу п'ятницю березня.</p> <p>3. Дата деокупації населеного пункту, району щорічно урочисто відзначається як пам'ятна дата — День звільнення від</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Статтю 19 виключити. Це має бути предметом національного діалогу.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Відповідні редакції статей сформульовано під час широкого обговорення взимку 2021 року та погоджено із заінтересованими сторонами.</p> <p>Відповідні норми можуть бути в подальшому переглянуті за наявності відповідного суспільного запиту, втім, держава вже має встановити засадничі принципи комеморації.</p>

російської окупації.

4. Трофейна зброя та військова техніка, у випадку непридатності для використання та відсутності потреби в її долученні в якості доказів до відповідних кримінальних проваджень, передаються до Національного музею подолання агресії Російської Федерації проти України, його філій та інших музеїв, і можуть бути включені до Музейного фонду України в порядку, встановленому законодавством.

5. Пам'ятники, пам'ятні дошки, знаки, встановлені окупаційними силами, окупаційними адміністраціями Російської Федерації, а також ті, що підлягають демонтажу відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», демонтуються і передаються до Національного музею подолання агресії Російської Федерації проти України, його філій та інших музеїв, і можуть бути включені до Музейного фонду України в порядку, встановленому законодавством.

6. У населених пунктах, звідки походять (або в яких тривалий час проживали чи загинули) загиблі внаслідок збройної агресії Російської

Федерації проти України ветерани війни, встановлюються пам'ятники або пам'ятні дошки, знаки, здійснюється найменування (перейменування) топонімів, закладів освіти на їх честь.

Примітка. Термін «ветерани війни» вживається в цій частині у значенні, наведеному в Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

7. В містах Києві, Донецьку, Луганську, Севастополі та Сімферополі створюються меморіальні комплекси пам'яті жертв збройної агресії Російської Федерації проти України.

8. У містах Києві, Сімферополі та Севастополі, обласних центрах створюються меморіальні комплекси, присвячені учасникам протидії збройній агресії Російської Федерації проти України.

9. У столиці України — місті Києві утворюється меморіальний військовий цвинтар для увічнення пам'яті про осіб, які віддали своє життя за свободу, незалежність і територіальну цілісність України у протистоянні збройній агресії Російської Федерації проти України та борців за незалежність України у XX столітті, поховання на якому здійснюється безоплатно

<p>в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p>		
<p>Стаття 20. Заборона символіки</p> <p>1. Забороняється виготовлення, поширення, а також публічне використання символіки і нагород окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації, підрозділів правоохоронних органів України, які сприяли тимчасовій окупації, а також державних нагород, відомчих та інших відзнак держави-агресора, які пов'язані з тимчасовою окупацією (далі — символіка, пов'язана з тимчасовою окупацією).</p> <p>2. Заборона не поширюється на випадки використання символіки, пов'язаної з тимчасовою окупацією (за умови, що це не призводить до пропаганди діяльності держави-агресора, окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації):</p> <p>1) на документах, виданих на тимчасово окупованих територіях, та які можуть використовуватися для забезпечення прав людини і громадянина у випадках, визначених цим Законом;</p> <p>2) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Статтю 20 виключити. Це має бути предметом національного діалогу.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Заборона символіки окупаційних сил Російської Федерації не може бути предметом національного діалогу, оскільки є питанням національної безпеки України.</p>

<p>інформації;</p> <p>3) у творах мистецтва;</p> <p>4) у процесі наукової діяльності, в тому числі під час наукових досліджень та поширення їхніх результатів у не заборонений законодавством України спосіб;</p> <p>5) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього і навчального характеру, які використовуються в освітньому процесі;</p> <p>6) під час викладення або реконструкції (зокрема історичної) історичних подій;</p> <p>7) у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях;</p> <p>8) як об'єктів антикварної торгівлі.</p>		
<p>Стаття 22. Особливості монетарної політики</p> <p>1. Протягом перехідного періоду золотовалютний резерв України не може містити валюту, емітовану державою-агресором, або цінні папери (інші боргові інструменти), виражені у валюті держави-агресора.</p> <p>2. Залучення на території України вкладів (депозитів) та/або надання позик (кредитів), виражених у валюті держави-окупанта, забороняється протягом перехідного періоду.</p> <p>3. Національний банк України може встановити особливий порядок ввезення на</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Статтю 22 виключити.</p> <p>Має бути окремим законом про валюту та валютні цінності, а також зміни Закону про НБУ. Такий підхід має враховувати, що після повернення територій там залишаться російські рублі і можливо іноземна валюта. Таким чином, імперативні заробони і обмеження призведуть до зубожіння населення та економічної кризи в регіоні.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект визначає рамку для подальшого законодавчого регулювання. Відповідні положення будуть передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».</p> <p>Відповідні повноваження обмеження обігу валюти держави-агресора пропонується надати Національному банку України для забезпечення стабільності національної</p>

<p>територію України готівкової валюти держави-окупанта, обміну валюти держави-окупанта на гривню, обмежити чи заборонити такий обмін протягом перехідного періоду.</p>	<p>NRC Закріплення можливості Національним банком України обмежити\заборонити ввіз готівкової валюти фактично діючих адміністрацій на ПУТ зможе поставити у негативне становище осіб що постраждали від конфлікту, а також звзвить обсяг їх прав, у порівнянні з тими, що існують станом на зараз.</p>	<p>грошової одиниці — гривні.</p> <p>Не враховано. Відповідні повноваження обмеження обігу валюти держави-агресора пропонується надати Національному банку України для забезпечення стабільності національної грошової одиниці — гривні.</p>
<p>Розділ III КОНФЛІКТНИЙ ПЕРІОД</p>		
<p>Глава 5. ЗАХОДИ КОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ</p>		
<p>Стаття 24. Заходи конфліктного періоду 1. Заходами конфліктного періоду є: 1) заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України; 2) захист прав і свобод цивільного населення на тимчасово окупованих територіях; 3) надання соціальних послуг, виплати пенсій та інших державних виплат громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях;</p>	<p>Коаліція ГО Доповнити пункт 2 словами «а також населених пунктах, розташованих на межі тимчасово окупованих територій»</p>	<p>Не враховано. Пропозиція необґрунтована.</p>

<p>4) утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій;</p> <p>5) затвердження довгострокової стратегії та державних цільових програм реінтеграції тимчасово окупованих (деокупованих) територій та їхні мешканців і подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України;</p> <p>6) формування кадрового резерву державних службовців для роботи на деокупованих територіях;</p> <p>7) формування кадрового резерву поліцейських для проходження служби на деокупованих територіях;</p> <p>8) політико-дипломатичні та санкційні заходи.</p>		
<p>Стаття 25. Захист прав і свобод цивільного населення, що проживає на тимчасово окупованих територіях</p> <p>1. Основними напрямками захисту прав і свобод цивільного населення, що проживає</p>	<p>Група установ ООН</p> <p>Йдеться про захист прав і свобод тільки жителів Криму та території, яка контролюється озброєними групами; при цьому положення цієї статті повинні поширюватися на всіх цивільних осіб, включаючи тих, хто проживає в районах, уздовж лінії зіткнення, і переміщене населення.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>З огляду на положення частини другої статті 3 Конституції України поширення положень статті 25 на все населення України позбавлене сенсу. Частина перша статті 25 містить перелік специфічних напрямів, які не притаманні для внутрішньо переміщених осіб, мешканців населених пунктів на контактній лінії та цивільному населенню в цілому.</p>

<p>на тимчасово окупованих територіях, є:</p> <p>1) захист прав людини і основоположних свобод;</p> <p>...</p> <p>7) відновлення поштового зв'язку з тимчасово окупованими територіями.</p>	<p>Коаліція ГО Пункт 1 частини першої виключити.</p> <p>Коаліція ГО Пункт 7 частини першої виключити.</p>	<p>Враховано.</p> <p>Не враховано. Відновлення поштового зв'язку дозволить громадянам, що проживають на тимчасово окупованих територіях, належним чином реалізувати свої права, зокрема, на судовий захист, участь в судовому процесі тощо.</p>
<p>Стаття 26. Надання соціальних послуг, виплати пенсій та інших державних виплат</p> <p>1. Виплата пенсій та інших державних виплат, надання соціальних послуг, страхових виплат, витрат за надання медичних послуг, виплат матеріального забезпечення за соціальним страхуванням громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, здійснюються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та гарантуються незалежно від місця проживання та взяття чи невзяття на облік як внутрішньо переміщеної особи.</p> <p>Заборгованість з цих виплат підлягає реструктуризації в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.</p> <p>2. Верифікація отримувачів пенсій та інших</p>	<p>УГСПЛ У статті 26 вбачається недоречною фіксація факту порушення державою Україна прав своїх громадян на отримання, зокрема, пенсій та інших державних виплат. Проблема невиконання державою позитивних зобов'язань щодо громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, зокрема і виконання рішень національних судів та ЄСПЛ, мають вирішуватись відповідно до чинного законодавства та міжнародних зобов'язань України.</p> <p>Група установ ООН Стаття 26 законопроекту передбачає, що виплата пенсій та інших державних виплат громадянам України, які мешкають в Криму</p>	<p>Враховано. Згадку про реструктуризацію заборгованості виключено.</p> <p>Враховано редакційно. Статтю 26 викладено в такій редакції: «Стаття 26. Надання соціальних послуг, виплати пенсій та інших державних виплат</p>

<p>державних виплат, передбачених частиною першою цієї статті, здійснюється відповідно до Закону України «Про верифікацію та моніторинг державних виплат».</p>	<p>і на території, яка контролюється озброєними групами, гарантується незалежно від їхнього місця проживання та реєстрації як ВПО. Заборгованість з цих виплат підлягає реструктуризації в порядку, визначеному Урядом. Верифікація мешканців Криму і території, яка контролюється озброєними групами має відбуватися відповідно до Закону про верифікацію та моніторинг державних виплат.</p> <p>Запровадження положення про від'єднання доступ до пенсій від реєстрації як ВПО є позитивним нововведенням. Водночас, простого зазначення такого відв'язування в одному нормативно правовому акті може бути недостатньо для його вирішення. Це може потребувати внесення змін до Закону про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування для чіткого визначення того, що пенсії мешканцям Криму і території, яка контролюється озброєними групами сплачуються у місці звернення, а не за місцем реєстрації.</p> <p>Запровадження положення про реструктуризацію пенсійної заборгованості також оцінюється позитивно. Водночас, положення не визначає її елементи та не уточнює її принципи і обсяг.</p> <p>Законопроект не містить положень щодо</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Виплата пенсій та інших державних виплат, надання соціальних послуг, страхових виплат, витрат за надання медичних послуг, виплат матеріального забезпечення за соціальним страхуванням громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, здійснюються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.2. Верифікація отримувачів пенсій та інших державних виплат, передбачених частиною першою цієї статті, здійснюється відповідно до Закону України «Про верифікацію та моніторинг державних виплат».
--	--	--

процедур виплати пенсій для мешканців Криму і території, яка контролюється озброєними групами, що мають відрізнятися від процедур для осіб, які проживають на контрольованій території. Має бути чітка процедура верифікації отримувачів пенсій, які проживають в Криму і на території, яка контролюється озброєними групами, що має включати в себе можливість віддаленої верифікації із застосування цифрових засобів. Мешканці окремих районів Донецької та Луганської областей повинні мати належну та ефективну можливість звертатися за отриманням пенсій та отримувати їх на території, яка контролюється Урядом України через українські банки. Відповідні зміни мають бути внесені до Закону про верифікацію та моніторинг державних виплат та, за необхідності, до інших законів України. Окрім цього, стаття 26 проекту, яка запроваджує єдину процедуру виплати пенсій мешканцям Криму і території, яка контролюється озброєними групами, не узгоджується із положеннями про призначення пенсій мешканцям Криму, як це зазначено в Законі №1207. Група установ ООН пропонує переглянути це положення.

<p>Стаття 29. Формування кадрового резерву державних службовців для роботи на деокупованих територіях</p> <p>1. З метою залучення державних службовців до роботи на деокупованих територіях утворюється кадровий резерв, до якого вносяться відомості про громадян України, в тому числі державних службовців, які добровільно виявили бажання бути включеними до нього.</p> <p>2. Забезпечення функціонування та ведення реєстру кадрового резерву державних службовців для роботи на деокупованих територіях здійснює його розпорядник — центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.</p> <p>3. Порядок формування кадрового резерву державних службовців для роботи на деокупованих територіях, види інформації, що міститься в реєстрі кадрового резерву державних службовців для роботи на деокупованих територіях, порядок її використання, та порядок функціонування такого реєстру визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби за погодженням з Офісом Генерального прокурора (щодо</p>	<p>Коаліція ГО. Доцільно перенести у заходи неповторення.</p>	<p>Не враховано. На думку розробників, стаття розташована логічно.</p>
--	--	---

<p>державних службовців органів прокуратури) та Державною судовою адміністрацією України (щодо державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя).</p> <p>4. Включення особи до кадрового резерву не створює зобов'язань для неї та державних органів.</p>	<p>УГСПЛ</p> <p>Вказання у ч.4 статті 29 норми про те, що <i>включення особи до кадрового резерву не створює зобов'язань для неї та державних органів</i> підриває сам сенс формування кадрового резерву для роботи на деокупованих територіях.</p>	<p>Враховано частково.</p> <p>Частину статті викладено в такій редакції: «4. Включення особи до кадрового резерву не створює для неї зобов'язань».</p>
<p>Стаття 30. Формування кадрового резерву поліцейських для проходження служби на деокупованих територіях</p> <p>1. З метою залучення поліцейських до служби в поліції на деокупованих територіях утворюється кадровий резерв.</p> <p>2. Забезпечення функціонування та ведення реєстру кадрового резерву поліцейських для служби на деокупованих територіях здійснює Національна поліція України.</p> <p>3. Порядок формування кадрового резерву поліцейських для проходження служби в поліції на деокупованих територіях, види інформації, що міститься в реєстрі кадрового резерву поліцейських для проходження служби на деокупованих територіях,</p>	<p>Коаліція ГО.</p> <p>Доцільно перенести у заходи неповторення.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>На думку розробників, стаття розташована логічно.</p>

<p>порядок її використання, та порядок функціонування такого реєстру визначає Міністерство внутрішніх справ України.</p>		
<p>Глава 6. ЗАХОДИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ, ВІДСІЧІ І СТРИМУВАННЯ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ</p>	<p>Коаліція ГО Главу 6 виключити. Глава 6 вибивається із загальної логіки законопроекту.</p>	<p>Враховано.</p>
<p>Стаття 32. Об'єднані сили 1. В межах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України Генеральний штаб Збройних Сил України за погодженням з відповідними керівниками формує об'єднані сили шляхом залучення та використання сил і засобів (особовий склад та спеціалісти окремих підрозділів, військових частин, зброя, бойова техніка, спеціальні і транспортні засоби, засоби зв'язку та телекомунікацій, інші матеріально-технічні засоби) Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань (Служби безпеки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби</p>	<p>УГСПЛ У статті 32 вбачається необґрунтованим і таким, що порушує закладений в Конституції України принцип розподілу влади, об'єднання державних органів Для здійснення вказаних у законопроекті заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України. Так, на основі Конституції України (статті 6 і 19) повноваження кожного державного органу чітко розмежовані, під ці повноваження сформований кадровий склад, який має кваліфікацію відповідно до наданих конкретному органу повноважень. Натомість, зі змісту згаданих статей випливає, що поліція буде виконувати функції армії, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Національна гвардія, Державна прикордонна</p>	<p>Не враховано. Стаття 32 виключена.</p>

<p>України, Управління державної охорони України, Державної спеціальної служби транспорту), правоохоронних органів спеціального призначення, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, а також працівників закладів охорони здоров'я.</p> <p>...</p>	<p>служба, Управління державної охорони, Державна спеціальна служба транспорту буде виконувати функції поліції (ст.34: (2) затримувати і доставляти осіб, зазначених у пункті 1 цієї частини, до органів Національної поліції України; (3) перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів — затримувати їх для встановлення особи; (4) здійснювати особистий огляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться).</p> <p>У будь-якому випадку, пріоритет у забезпеченні безпеки належить армії, вона має створити умови для «заходу» інших державних органів на деокуповану територію</p>	
<p>Стаття 33. Керівництво здійсненням заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України</p> <p>1. Стратегічне керівництво об'єднаними силами здійснює Генеральний штаб Збройних Сил України.</p> <p>2. Керівництво об'єднаними силами безпосередньо на території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки</p>	<p>УГСПЛ</p> <p>У статті 33 вбачається необґрунтованим і таким, що порушує закладений в Конституції України принцип розподілу влади, об'єднання державних органів Для здійснення вказаних у законопроекті заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України. Так, на основі Конституції України (статті 6 і</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Стаття 33 виключена.</p>

<p>і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України, здійснює Командувач об'єднаних сил через Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України.</p> <p>3. Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України через відповідні органи військового управління здійснює планування, організацію та контроль здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України.</p> <p>4. Військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та інші особи, які залучаються до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України, на час проведення таких заходів підпорядковуються Командувачу об'єднаних сил, рішення якого є обов'язковими до виконання.</p>	<p>19) повноваження кожного державного органу чітко розмежовані, під ці повноваження сформований кадровий склад, який має кваліфікацію відповідно до наданих конкретному органу повноважень. Натомість, зі змісту згаданих статей випливає, що поліція буде виконувати функції армії, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Національна гвардія, Державна прикордонна служба, Управління державної охорони, Державна спеціальна служба транспорту буде виконувати функції поліції (ст.34: (2) затримувати і доставляти осіб, зазначених у пункті 1 цієї частини, до органів Національної поліції України; (3) перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів — затримувати їх для встановлення особи; (4) здійснювати особистий огляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться). У будь-якому випадку, пріоритет у забезпеченні безпеки належить армії, вона має створити умови для «заходу» інших державних органів на деокуповану територію</p>	
<p>Стаття 34. Повноваження осіб, залучених до</p>	<p>УГСПЛ</p>	<p>Не враховано.</p>

<p>здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України</p> <p>1. З метою забезпечення життєво важливих інтересів суспільства і держави під час відсічі збройної агресії у зонах безпеки, прилеглих до району бойових дій, військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та особи, залучені до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України, на території їх здійснення відповідно до Конституції та законодавства України уповноважені:</p> <p>1) застосовувати в разі крайньої необхідності зброю і спеціальні засоби до осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення чи інші дії, що перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, або дії, пов'язані з несанкціонованою спробою проникнення в район здійснення зазначених заходів;</p> <p>2) затримувати і доставляти осіб, зазначених</p>	<p>У статті 34 вбачається необґрунтованим і таким, що порушує закладений в Конституції України принцип розподілу влади, об'єднання державних органів Для здійснення вказаних у законопроекті заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України. Так, на основі Конституції України (статті 6 і 19) повноваження кожного державного органу чітко розмежовані, під ці повноваження сформований кадровий склад, який має кваліфікацію відповідно до наданих конкретному органу повноважень. Натомість, зі змісту згаданих статей випливає, що поліція буде виконувати функції армії, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, Національна гвардія, Державна прикордонна служба, Управління державної охорони, Державна спеціальна служба транспорту буде виконувати функції поліції (ст.34: (2) затримувати і доставляти осіб, зазначених у пункті 1 цієї частини, до органів Національної поліції України; (3) перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів — затримувати їх для встановлення особи; (4) здійснювати</p>	<p>Стаття 34 виключена.</p>
--	--	-----------------------------

<p>у пункті 1 цієї частини, до органів Національної поліції України;</p> <p>3) перевіряти у громадян і посадових осіб документи, що посвідчують особу, а в разі відсутності документів — затримувати їх для встановлення особи;</p> <p>4) здійснювати особистий огляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться;</p> <p>5) тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів і пішоходів на вулицях та дорогах, не допускати транспортні засоби, громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти, виводити громадян з окремих ділянок місцевості та об'єктів, відбуксировувати транспортні засоби;</p> <p>6) входити (проникати) в житлові та інші приміщення, на земельні ділянки, що належать громадянам, на територію та в приміщення підприємств, установ і організацій, перевіряти транспортні засоби для виконання заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України;</p> <p>7) використовувати із службовою метою засоби зв'язку і транспортні засоби, у тому</p>	<p>особистий огляд громадян, огляд речей, що при них знаходяться, транспортних засобів та речей, які ними перевозяться).</p> <p>У будь-якому випадку, пріоритет у забезпеченні безпеки належить армії, вона має створити умови для «заходу» інших державних органів на деокуповану територію.</p>	
--	---	--

<p>числі спеціальні, що належать громадянам (за їхньою згодою), підприємствам, установам та організаціям, крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав та міжнародних організацій.</p>		
<p>Розділ IV ПОСТКОНФЛІКТНИЙ ПЕРІОД</p>		
<p>Глава 7. ЗАХОДИ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ</p>		
<p>Стаття 36. Утворення та функціонування перехідних державних, міжнародних перехідних або військово-цивільних адміністрацій ... 4. До складу міжнародних перехідних адміністрацій не можуть входити громадяни і представники держави-агресора та інших держав-членів Організації договору про колективну безпеку.</p>	<p>Коаліція ГО Як бути з Венесуелою, Кубою чи Сирією, які не входять до ОДКБ. Доречно прописати механізм визначення таких держав.</p>	<p>Не враховано. Оскільки питання створення міжнародних перехідних адміністрацій буде вирішуватись міжнародними договорами України, в них і буде вирішене питання щодо неучасті недружніх країн.</p>
<p>Стаття 37. Розв'язання першочергових гуманітарних проблем 1. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації протягом двох днів з дати деокупації</p>	<p>Коаліція ГО Два дні – занадто короткий проміжок часу для визначення гуманітарних потреб населення. Недоцільно встановлювати такі жорсткі строки в законі. Крім того, судячи з</p>	<p>Не враховано. В тексті статті зазначено «протягом двох днів з дати деокупації адміністративно-територіальної одиниці <i>та надалі за потреби</i>», що дозволяє належним</p>

<p>адміністративно-територіальної одиниці та надалі за потреби подають інформацію про обсяг необхідних гуманітарних потреб для населення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.</p> <p>2. Кабінет Міністрів України невідкладно розглядає питання про відпуск матеріальних цінностей з державного резерву в порядку, встановленому Законом України «Про державний матеріальний резерв», та вжиття інших заходів, спрямованих на розв'язання гуманітарних проблем.</p>	<p>формулювання, збір інформації про потреби – одноразова акція, втім, ця робота має бути системною (наприклад, кожний місяць чи два місяці).</p>	<p>чином збирати та узагальнювати інформацію про обсяг необхідних гуманітарних проблем.</p>
<p>Стаття 38. Визначення об'єктів, які потребують відновлення, та завданої шкоди</p> <p>1. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації протягом одного місяця з дати деокупації адміністративно-територіальної одиниці формують перелік об'єктів, які потребують термінового відновлення.</p> <p>2. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації протягом шести місяців з дати деокупації адміністративно-територіальної одиниці формують перелік об'єктів, які зазнали пошкоджень, були знищені або місцезнаходження яких невідомо, а також визначають завдану їм шкоду та шкоду,</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Один місяць - об'єктивно недостатньо. Також не визначено, які кроки мають бути далі, після визначення об'єктів. Чи будуть вони підлягати відновленню? Не визначено джерело фінансування.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Частина перша статті 38 стосується об'єктів, які потребують термінового відновлення. Для нетермінового відновлення запропоновано в частині другій цієї статті шестимісячний термін. Питання відновлення визначених об'єктів має бути предметом підзаконного регулювання.</p>

заподіяну навколишньому природному середовищу, культурним цінностям та нерухомій культурній спадщині.		
<p>Стаття 39. Демілітаризація</p> <p>1. На контрольних пунктах в'їзду-виїзду постійно та на деокупованих територіях протягом року з дати деокупації населеного пункту особи можуть добровільно здати за винагороду органам Національної поліції України зброю, боєприпаси, вибухові, інші речовини і предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення, а також інше озброєння, військову техніку та інше військове майно, або вказати на їхнє місцезнаходження (винагорода в такому випадку виплачується у разі виявлення та вилучення органами Національної поліції України відповідного озброєння, військової техніки або іншого військового майна).</p> <p>2. Розмір винагороди, а також порядок використання майна, зданого або виявленого відповідно до частини першої цієї статті, визначає Кабінет Міністрів України.</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Доцільно перенести в гарантії неповторення та розширити.</p> <p>Демілітаризація включає в себе не тільки роззброєння. Мають ще бути елементи демобілізації та реінтеграція колишніх комбатантів, розмінування територій, освіта тощо.</p> <p>УГСПЛ</p> <p>Назва статті «Демілітаризація» не відповідає змісту концепції демілітаризації, оскільки викладені у статті заходи є роззброєнням.</p>	<p>Враховано частково.</p> <p>На думку розробників місце статті заслужене.</p> <p>Інші описані аспекти мають бути предметом відповідних державних цільових програм. Статтю доповнено частиною такого змісту: «Кабінет Міністрів України затверджує державну цільову програму демілітаризації тимчасово окупованих (деокупованих) територій, що має включати ресоціалізацію їхніх мешканців».</p> <p>Враховано.</p> <p>Назву статті викладено в такій редакції: «Демілітаризація та роззброєння».</p> <p>Статтю доповнено частиною такого змісту: «Кабінет Міністрів України затверджує державну цільову програму демілітаризації тимчасово окупованих (деокупованих) територій, що має включати ресоціалізацію їхніх мешканців».</p>
<p>Стаття 41. Розв'язання питання звільнення осіб з місць несвободи</p> <p>1. Держава забезпечує розв'язання в порядку, встановленому Законом України</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Некоректно об'єднувати під одну категорію і політв'язнів і звичайних засуджених і військовополонених.</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Законопроект визначає рамку для подальшого законодавчого регулювання. Відповідні положення будуть передбачені</p>

<p>«Про відповідальність за правопорушення, вчинені під час тимчасової окупації території України», питання щодо звільнення осіб, які утримуються на деокупованих територіях на дату деокупації в установах виконання покарань, установах для попереднього ув'язнення та інших місцях, в яких особи примусово тримаються за судовим рішенням або рішенням окупаційних сил та окупаційних адміністрацій Російської Федерації.</p>	<p>Доцільно прописати окремий механізм підтвердження факту відбуття покарання осіб на ТОТ, засуджених окупаційними адміністраціями за загальнокримінальні злочини, і загальні підходи до верифікації рішень судів (вироків).</p>	<p>окремим законом.</p>
<p>Розділ V ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ</p>		
<p>1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім: 1) частини другої статті 11 та статті 41, які набирають чинності з дня набрання чинності Законом України «Про відповідальність за правопорушення, вчинені під час тимчасової окупації території України»; 2) підпунктів 10-13 пункту 4 цього розділу, що набирають чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України “Про засади державної політики перехідного</p>	<p>Група установ ООН Деякі положення законопроекту не можуть бути реалізовані за відсутності конкретних законів і підзаконних актів, тому Група установ ООН рекомендує передбачити відстрочку набуття чинності деяких положень (наприклад, про статус кримських татар, про відповідальність за злочини, вчинені у зв'язку зі збройним конфліктом, про Український національний центр розбудови миру тощо).</p>	<p>Не враховано. Відповідні положення можуть існувати в законодавстві та їх наявність саме спонукатиме до прийняття відповідних правових актів. Розробка нормативно-правових актів на виконання положень, що не набрали чинності, неможлива з огляду на нечинність останні.</p>

періоду»»).		
<p>4. Визнати такими, що втратили чинність з дня набрання чинності цим Законом:</p> <p>...</p> <p>10) Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 26, ст. 892), крім статті 15, яка втрачає чинність з 20 лютого 2024 року, статті 16, яка втрачає чинність з 01 січня 2025 року;</p> <p>11) Закон України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» (Відомості Верховної Ради України, 2014, № 39, ст. 2009 із наступними змінами);</p> <p>12) Закон України «Про створення вільної економічної зони "Крим" та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» (Відомості Верховної Ради України, 2014, № 43, ст. 2030 із наступними змінами);</p> <p>13) Закон України «Про встановлення додаткових гарантій щодо захисту прав громадян, які проживають на територіях проведення антитерористичної операції, та обмеження відповідальності підприємств -</p>	<p>Група установ ООН</p> <p>Законопроект спрямований на створення єдиних правових рамок для вирішення питань, пов'язаних з конфліктом, і на скасування інших дублюючих і таких, що суперечать один одному законів. Це включає в себе Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» №.1207 від 15 квітня 2014 року (далі – Закон №1207), Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» №. 2268 від 18 січня 2018 року (далі – Закон №2268). Однак, проектом не передбачено скасування Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» №.1669 від 2 вересня 2014 року. Це може призвести до правової невизначеності. Окрім цього, скасування всієї чинної правової рамки може мати своїм результатом прогалини у наданні захисту та негативно вплинути на доступ осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, до своїх прав та виплат,</p>	<p>Не враховано.</p> <p>Закон № 1669 в перспективі має бути викладений у новій редакції під назвою «Про процедури та тимчасові заходи перехідного періоду», будучи частиною законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про засади державної політики перехідного періоду»».</p>

<p>виконавців/виробників житлово-комунальних послуг у разі несвоечасного здійснення платежів за спожиті енергетичні ресурси» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 13, ст. 84);</p> <p>14) Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» (Відомості Верховної Ради України, 2018, № 10, ст. 54 із наступними змінами);</p> <p>15) Постанову Верховної Ради України «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 17, ст. 128).</p>	<p>якщо вони не покриваються цим законопроектom.</p>	
<p>7. Кабінету Міністрів України в шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:</p> <p>1) внести на розгляд Верховної Ради України:</p> <p>...</p> <p>проект закону про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист</p>	<p>Коаліція ГО Виключити абзац.</p> <p>Група установ ООН</p>	<p>Враховано. Абзац виключено.</p> <p>Враховано.</p>

<p>прав людини і основоположних свобод;</p> <p>...</p>	<p>Пункти 7 та 8 прикінцевих та перехідних положень проекту закону визначають процедуру відступу від зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські та політичні права та Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>Група установ ООН рекомендує виключити вищезазначені пункти із законопроекту, оскільки вони не включають всі елементи, що передбачаються вищезазначеними договорами (зокрема, необхідність оголошення надзвичайного стану та періодичного перегляду необхідності відступу від зобов'язань), і, оскільки процедура відступу вже викладена в цих двох документах.</p>	<p>Абзац виключено.</p>
<p>8. Міністерству закордонних справ України до набрання чинності законом про відступ України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод на підставі інформації, наданої Міністерством юстиції України, Службою безпеки України та іншими органами державної влади, інформувати Генерального секретаря</p>	<p>Коаліція ГО</p> <p>Виключити пункт.</p> <p>Є окремі положення і Пакту і Конвенції, які дозволяють зробити відступ, але не зрозуміло навіщо це робити через 6 місяців після прийняття цього Закону.</p> <p>Група установ ООН</p> <p>Пункти 7 та 8 прикінцевих та перехідних положень проекту закону визначають процедуру відступу від зобов'язань за</p>	<p>Враховано.</p> <p>Абзац виключено.</p> <p>Враховано.</p> <p>Абзац виключено.</p>

<p>Організації Об'єднаних Націй відповідно до статті 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та Генерального секретаря Ради Європи відповідно до статті 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод про стан безпекової ситуації в Донецькій та Луганській областях, а також про зміну території, на яку поширюється відступ України від зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.</p>	<p>Міжнародним пактом про громадянські та політичні права та Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Група установ ООН рекомендує виключити вищезазначені пункти із законопроекту, оскільки вони не включають всі елементи, що передбачаються вищезазначеними договорами (зокрема, необхідність оголошення надзвичайного стану та періодичного перегляду необхідності відступу від зобов'язань), і, оскільки процедура відступу вже викладена в цих двох документах.</p>	
---	--	--
